

## Bələdiyyələr qrant ala biləcək



**Bələdiyyələr qrant ala biləcək.**  
Bu, dünən Milli Məclisin iclasında müzakirəyə çıxarılan "Qrant haqqında" qanuna təklif edilən dəyişikliklə əksini tapıb. Layihə sənəd bələdiyyələrin maliyyə resurslarına çıxışının artırılması məqsədilə onlara qrant verilməsinin hüquqi əsaslarının yaradılması və tənzimlənməsi məqsədilə hazırlanıb.

Qanun layihəsi səsverməyə çıxarılaraq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.



## Bələdiyyə seçkiləri günü qeyri-iş günü olacaq

**Gələni il yanvarın 29-u qeyri-iş günü olacaq.**

29 yanvar 2025-ci il tarixdə bələdiyyə seçkiləri keçiriləcək. Seçki Məcəlləsinin 8.2-ci maddəsinə əsasən, səsvermə günü seçki keçirilən ərəzində iş günü hesab olunmur.

*Beləliklə, 2025-ci il yanvarın 29-u - çərşənbə günü qeyri-iş günü olacaq.*



## Sumqayıta şad xəbər

**Kanalizasiya və yağış suları sistemi yenidən qurulacaq**

**Sumqayıtda kanalizasiya və yağış suları sistemi yenidən qurulacaq.**

Bu barədə Milli.Az-a İri Şəhərlərin Birləşmiş Su Təchizatı Xidmətinin Mətbuat Xidmətindən bildirilib. zərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyindəki Tikilməkdə Olan Obyektlerin Müdiriyyəti tərəfindən Sumqayıt şəhərində kanalizasiya və yağış suları sisteminin yenidən qurulması ilə bağlı işlərə başlanılır.

İşlərin icrası üçün "EL EPCM" MMC ilə dəyəri

41.505.291,51 AZN (41 milyon 505 min 291 manat 51 qəpik) olan müqavilə imzalanıb. Sumqayıt şəhərində kanalizasiya və yağış suları sisteminin yenidən qurulması işlərinə dekabrın ilk günlərindən başlanılacaq. İlk olaraq, "Acı dərə" kanalının tras-sası boyu kanalizasiya və yağış suları sisteminin yenidən qurulması işləri həyata keçiriləcək.

Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin tabeliyindəki Tikilməkdə Olan Obyektlerin Müdiriyyəti artıq bununla bağlı hazırlıqlara başlayıb.

№ 219 (6220) 2024-cü il

Qiyməti 40 qəpik

# ŞƏRQ

Günəş Şərqdən doğur!

www.sherg.az 30 noyabr 2024-cü il (şənbə)



## Birdəfəlik müavinət ödəniləcək

Valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar üçün yeni güzəşt müəyyənləşir

Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar, habelə onların arasından olan şəxslər ilk dəfə işə düzələndən sonra onlara müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi məbləğdə birdəfəlik müavinət ödəniləcək.

Bu, Milli Məclisin iclasında müzakirəyə çıxarılan "Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında" qanuna təklif edilən dəyişikliklə əksini tapıb.

(səh.2)

## Rusiya onları Azərbaycana təhvil verdi



**Qarşılıqlı anlaşmaya əsasən, Azərbaycanın iki vətəndaşı Rusiyadan ekstradisiya ediliblər.**

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, Famil Əskərovun külli miqdarda ziyan vurmaqla törədilən dələduzluq və Zamin Abdullayevin müştəkkil dəstə tərəfindən xeyli miqdarda ziyan vurmaqla

törədilən dələduzluq cinayət eməllərini törətmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib. Onlar barələrində təqdiratlandırılan şəxs qismində cəlb etmə haqqında qərarlar qəbul edilib və istintaqdan qaçıb gizləndiklərinə görə beynəlxalq axtarışa veriliblər.

Qeyd olunan şəxslər Rusiya ərazisində saxlanılaraq 28.11.2024-cü il tarixdə Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətinin xüsusi konvoyunun müşayiəti ilə Azərbaycana gətiriliblər.

## Eyyubovla Qriqoriyanın görüşünün detalları açıqlanmışdır

Azərbaycan və Ermənistan rəhbərliyinin müvafiq tapşırığına əsasən sülh prosesi istiqamətində danışıqlar, müzakirələr davam etdirilir



**Azərbaycanın Baş nazirinin birinci müavini Yaqub Eyyubov Ermənistan baş nazirinin müavini Mqer Qriqoriyanla görüşüb. Görüş MDB İqtisadi Şurasının 104-cü iclası çərçivəsində olub. İclasdan sonra Eyyubov və Qriqoriyan 10 dəqiqədən çox ayaqüstü söhbət ediblər.**

Qeyd edək ki, bənzər görüşlər ötən zaman ərzində bir neçə dəfə baş tutub. Məsələn, prezidentlə baş nazir arasında, o cümlədən XIN rəhbərləri, spikerlər səviyyəsində belə ayaqüstü görüşlər olub. Adətən, belə görüşlərə münasibət birmənalı olmur, çünki ciddi müzakirələr olmadıqı üçün təbii olaraq nəticəsi də olmur.

Amma əksər ekspertlərə görə, sülh prosesinin gedişində Azərbaycan və Ermənistan rəhbərliyi və yaxud rəsmilər arasında müxtəlif platformalarda qısa danışıqların olması təbii bir prosesdir. Ən azından təmasların davamlı olması baxımından protokol qaydalarından kənar müzakirələr belə faydalı hesab olunur.

(səh.2)

## Gürcüstanda çevriliş planı reallaşmayacaq

Vəziyyət nə qədər gərgin olsa da, hakimiyyətin müqavimət imkanları kifayət qədərdir



**Qərb siyasi dairələrinin və qeyri-hökumət təşkilatlarının məqsədi vətəndaş etirazları vasitəsilə Gürcüstanda hökuməti daim təzyiqlə saxlamaq, sabitliyin kövrək qalmasına nail olmaqdır.**

Bütün bunlar isə Gürcüstan dövlətinin maraqları ilə uzlaşa bilməz. Çünki Qərbin xüsusi xidmət orqanları vəziyyətdən istifadə edərək Gürcüstan vasitəsilə Cənubi Qafqazda gərginlik yaratmaq istəyirlər.

(səh.2)



## Paşinyan "O olmasın, bu olsun"u dinlədi

Baş nazir konsertdən qısa görüntüləri özünün Feysbuk hesabında paylaşdı

**Ermənistan Baş naziri Nikol Paşinyan qızı ilə birlikdə Dövlət Caz Orkestrinin konsertində iştirak edib.**

Azar.az xəbər verir ki, Paşinyan konsertdən qısa görüntüləri özünün Feysbuk hesabında paylaşdı.

"Məryemlə mən Ermənistan Dövlət Caz Orkestrinin konsertində iştirak etdik", - Paşinyan bildirib.

Paşinyanın paylaşdığı videoda orkestr dahi bəstəkarımız Üzeyir Hacıbəyovun "O olmasın, bu olsun" operettasından parça ifa edir.

## Natiq Qasimovun anası yataqdadır

"Sağalaramsa, Mingəçevirə gedib onun adını daşıyan məktəbi ziyarət edəcəyəm"

**Mingəçevir şəhəri 4 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbinə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Natiq Səlim oğlu Qasimovun adı verilib.**

Bu barədə Baş nazir Əli Əsədov Qərar imzalayıb. Elm və Təhsil Nazirliyi və Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinə bu Qərardan irəli gələn məsələləri həll etmək tapşırılıb. Birinci Qarabağ müharibəsində misilsiz qəhrəmanlığı ilə yadda qalan Natiq Qasimov 1992-ci ildə Xocalının Xramort (indiki Pirlər) kəndi yaxınlığında alban kilsəsinin yerləşdiyi yüksəklik uğrunda 7 əsgər yoldaşı ilə birlikdə döyüşüb.

## Səderəkdə 51 yaşlı muəllim intihar edib

**Səderək rayonunda 51 yaşlı muəllim intihar edib.** APA-nın Naxçıvan bürosu xəbər verir ki, hadisə rayonun Səderək kəndində qeydə alınıb. Kənd sakini, 1973-cü il təvəllüdü Həsənov Yusif Rahim oğlu yaşadığı evdə sirkə içərək intihar edib.

Faktla bağlı Səderək rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.



(səh.4)



## Cənubi Qafqazda müharibə heç olmadığı qədər yaxındır

Yücel Karauz: "Sülh tərəfdarı olduğumu dəfələrlə bəyan edən bir ölkənin bütün resursları ilə silahlanmağa çalışması riyakarlıqdır"

(səh.3)



## Müharibə mənzərəsi sadəcə görüntüdü

Ermənistan sülh prosesindən yaxasını kənara çəkə bilməyəcək

(səh.3)





pert vurğulayıb ki, Kazan sammitində Azərbaycan və Ermənistan rəhbərliyinin müvafiq tapşırığına əsasən sülh prosesi istiqamətində danışıqlar, müzakirələr davam etdirilir: "Bununla bağlı müəyyən işlər görülür. Nəticələrin nə olacağını zaman göstərəcək. Ancaq fərqli müstəvilərdə müxtəlif şəxslərin sıx təmasları, müzakirələrin artması göstərir ki, bəzi texniki məsələlərdə tərəflər ortaq məxrəcə gələ bilər. Daha kompleks şəkildə razılıq əldə olunmadığı ortadadır. İstənilən halda tərəflərin davamlı təması, müddətindən asılı olmayaraq danışıqları müsbət addımdır. Qarşılıqlı təkliflər və detallar geniş müzakirə olunur".

**Siyasi şərhçi onu da vurğulayıb ki, obyektiv səbəblərə görə, tərəflər arasındakı bütün danışıqlar cəmiyyətə açıqlanmır:** "Əlbəttə, müzakirələr intensivləşsə də, əsas

## Eyyubovla Qriqoriyanın görüşünün detalları açıqlanmır

Azərbaycan və Ermənistan rəhbərliyinin müvafiq tapşırığına əsasən sülh prosesi istiqamətində danışıqlar, müzakirələr davam etdirilir

**Azərbaycanın Baş nazirinin birinci müavini Yaqub Eyyubov Ermənistan baş nazirinin müavini Qriqoriyanla görüşüb. Görüş MDB İqtisadi Şurasının 104-cü iclası çərçivəsində olub. İclasdan sonra Eyyubov və Qriqoriyan 10 dəqiqədən çox ayaqüstü söhbət ediblər.**

Qeyd edək ki, bənzər görüşlər ötən zaman ərzində bir neçə dəfə baş tutub. Məsələn, prezidentlə baş nazir arasında, o cümlədən XİN rəhbərləri, spikerlər səviyyəsində belə ayaqüstü görüşlər olub. Adətən, belə görüşlərə münasibət birənəli olmur,

çünki ciddi müzakirələr olmadıqı üçün təbii olaraq nəticəsi də olmur. Amma əksər ekspertlərə görə, sülh prosesinin gedişində Azərbaycan və Ermənistan rəhbərliyi və yaxud rəsmilər arasında müxtəlif platformalarda qısa danışıqların olması təbii. Ən azından təmasların davamlı olması baxımından protokol qaydalarından kənar müzakirələr belə faydalı hesab olunur.

**Politoloq İlqar Valizadə "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında belə müntəzəm görüşlər müxtəlif meydançalarda baş tutur. Eks-**

müzakirələrdir, amma ən azından Ermənistan tərəfi anlayır ki, sülh qaçılmazdır və kommunikasiyalar mətləq açılmalıdır. Azərbaycanın tələbləri ortadadır və bunları dəyişdirmək fikrində deyilik. Zaman Ermənistanın xeyrinə işləyir. Əgər İran vasitəsilə Zəngəzur dəhlizinin tərkib hissəsi sayılan "Araz dəhlizi" kommunikasiyası açılsay, Ermənistan tamamilə uduzacaq. Yeni kommunikasiya məsələsində bu ölkənin maraqları əks olunmayacaq. Ermənistandan təkliflərimizə cavab gözləyirik".

İsmayıl Qocayev

## Gürcüstanda çevriliş planı reallaşmayacaq

Vəziyyət nə qədər gərgin olsa da, hakimiyyətin müqavimət imkanları kifayət qədərdir

**Qərb siyasi dairələrinin və qeyri-hökumət təşkilatlarının məqsədi vətəndaş etirazları vasitəsilə Gürcüstanda hökuməti daim təzyiq altında saxlamaq, sabitliyin kövrək qalmasına nail olmaqdır. Bütün bunlar isə Gürcüstan dövlətinin maraqları ilə uzlaşa bilməz. Çünki Qərbin xüsusi xidmət orqanları vəziyyətdən istifadə edərək Gürcüstan vasitəsilə Cənubi Qafqazda gərginlik yaratmaq istəyirlər.**

Gürcüstan ərazisindən hər hansı üçüncü dövlətə qarşı edilən hərəkətlər və fəaliyyət region ölkələrinin maraqlarına qətiyyətlə cavab verməz. Məsələ ondadır ki, Qərb əsas alet kimi Gürcüstandakı müxtəlif qeyri-hökumət təşkilatlarının (QHT) fəaliyyətindən istifadə edir. Son illər Gürcüstanda hökumətin qeyri-hökumət sektorunun milliləşdirilməsi, dövlət büdcəsindən ölkənin yerli QHT-lərinə ayrılacaq vəsaitin xarici maliyyələşmələri üstələməsi ilə bağlı açıqlamalar Gürcüstanın vətəndaş cəmiyyətinin xarici təsirlərdən uzaq olmalı, ölkənin milli maraqlarından çıxış etməli olduğunu diktə edir. Əslində, qonşu dövlətin aidiyyəti sahəsində görülən tədbirlər, xarici agentlər haqqında yeni qanunun qəbul edilməsi qeyri-dövlət sektorunda aparılan islahatların və şəffaflaşmanın tərkib hissəsidir. Qərb siyasi dairələri bu istiqamətdə davamlı şəkildə fəaliyyət göstərib və Gürcüstanda bu sahəyə milyonlarla ABŞ dolları qrant vəsaitləri sərf olunub. Gürcüstanda parlament seçkilərindən sonra siyasi proseslərin gedişi, xüsusilə Qərbdən idarə olunan müxalifətin əsaslı olaraq seçkilərin nəticələrinin ləğv olunması və yeni seçkilərin keçirilməsinə yönəlməsi fəaliyyəti aydın göstərir ki, Qərb Gürcüstanda rəngli inqilab ssenarisini planlaşdırıb və həyata keçirməyə çalışır. İnqilabın başlıca məqsədi mövcud hakimiyyəti devirmək və Gürcüstanda Qərbbeyxillik, Qərbdən idarə olunan iqtidar komandası formalaşdırmaqdır. Qərbin Gürcüstanda həyata keçirmək istədiyi ssenari 2004-cü il postsovet məkanında, o cümlədən Ukrayna və Gürcüstanda həyata keçirilmiş rəngli inqilablardan, habelə 2014-cü ildə Ukraynada baş vermiş inqilabın yenidən özünəməxsus formada təkrarını ehtiva edir. Bu planların reallaşdırılmasında USAID kimi təşkilatlar fəal iştirak edirlər. Artıq yayılmış məlumatlar da təsdiq edir ki, Qərb Ukraynanın parçalanması ssenarisini gerçəkləşdirir. Neçə illərdir Ukrayna xalqına Qərb mərkəzlərinin verdiyi vədlər yerinə yetirilmir, ölkə sözün əsl mənasında həmişə iqtisadi, həm də insan resursları baxımından fəlakətli vəziyyətlə üzleşib. Qərb ümumilikdə hibrid müharibələr vasitəsilə postsovet məkanında ayrı-ayrı ölkələrin müqəddəratı, milyonlarla insanın canı və qanı bahasına qaynar nöqtələr yaratmaq planını gerçəkləşdirməyə çalışır. Eyni ssenarinin qarşısından gələn dövrdə parlament seçkiləri keçiriləcək Serbiyada da təkrarlanması gözlənilir. Hazırda Qərbin nəzarətində olan siyasi partiyaların, medianın, QHT-lərin, diplomatların və s. Gürcüstanda sabitliyi pozmaq xəttini tutduğu aydın görü-



**Baş verən hadisələr ABŞ, Avropa Birliyi və Fransanın Cənubi Qafqaz uğrunda mübarizəsinin tərkib hissəsidir**

nür. Bu qüvvələrin can atdığı müddətsiz etirazlar 2004-cü ildə sınaqdan çıxarılmış metoddur. Gürcüstan hakimiyyətinin "Xarici təsirin şəffaflığı haqqında" qanunu qəbul etməsi, seksual azlıqların fəaliyyətini məhdudlaşdıran normativ hüquqi aktların tətbiqi, habelə Gürcüstan hökumətinin ölkəni 2028-ci ilin sonuna qədər Avropa İttifaqına üzvlük məsələsini gündəmə gətirməyə qərar verməsi Gürcüstan hakimiyyətinin bu təhlükəni gördüyünü və əks tədbirlər reallaşdırıldığını nümayiş etdirir. Ancaq artıq gürcü xalqı və Qərbin və onun təəssübkeşlərinin əsl niyyətinin nədən ibarət olduğunu anlayır və buna ciddi müqavimət göstərir. Gürcülər yaxşı anlaşırlar ki, xarici təsirlərin sarsıdıcı nəticələrindən siqortalanmağın yeganə yolu regional birlikdən, xüsusilə Azərbaycanla əlaqələri daha da gücləndirməkdən keçir. Azərbaycan və gürcü xalqı bir yerdə olduqca və eyni hədəfə doğru irəlilədikcə, regionu qeyri-sabitlik məkanına çevirmək cəhdləri heç bir nəticə verməyəcək. Əfsuslar ki, Ermənistanda bu realiti hələ də anlamırlar və Qərbin dəstəyi ilə silahlanan Ermənistan öz fəlakətinə doğru irəliləməkdə davam edir. Qərbin Gürcüstanda ssenarisinin pozulması Ermənistan hakimiyyətinin ümidlərini sarsıtdı. Ermənilər Qərbin Ukrayna ilə bağlı planının da baş tutacağını düşünür. Ermənistan hakimiyyəti planlarını bu realitə qaynaqlı olaraq qururdu. Ancaq son dövrlər Rusiya-Ukrayna cəbhəsində müşahidə olunan proseslər ermənilərin bu arzusunu da puça çıxardığını göstərir. İndi ermənilərin yeganə ümid yeri Polşa Prezidenti Andrey Duda kimilərinə keçir. Lakin Duda da beynəlxalq siyasətdə ciddi qəbul olunmayan bir fiqurdur və bir müddət sonra keçiriləcək növbəti seçkilər onun siyasi zirvədə fəaliyyətinə son qoyacaq.

**Politoloq Elçin Xalidbəyli "Şərq"ə deyib ki, Gürcüstanda baş verən hadisələr ABŞ, Avropa Birliyi və Fransanın Cənubi Qafqaz uğrunda mübarizəsinin tərkib hissəsidir. Ekspertin sözlərinə görə, Qərb siyasi dairələri Gürcüstanda da nəzarətli ələ keçirməklə Cənubi Qafqazda qüvvələr nisbətini öz xeyirlərinə dəyişməyə cəhd göstərirlər:** "Hesab edirlər ki, əgər Ermənistanın ardınca Gürcüstanda da nəzarətli ələ keçirilərsə, həm də Rusiyanın Cənubi Qafqazdan tamamilə sıxışdırılması reallaşsa bilər. Çünki Rusiyanın Azərbaycanda heç bir istinad nöqtəsi

yoxdur. Azərbaycanda hərbi bazaları yoxdur, sadəcə, ölkəmizlə iqtisadi, siyasi münasibətləri var. Gürcüstan da Ermənistan kimi nəzarətə alınmış olsa, o zaman Rusiya Cənubi Qafqazda tamamilə oyuncaqdan vəziyyətə düşmüş olacaq. Yeni Qərbin əsas hesablamaları bundan ibarətdir. Əgər Gürcüstanda dövlət çevrilişi baş verərsə, bu halda Gürcüstanda tamamilə Rusiyanın təsir imkanları sıfırlanmış olacaq. Eyni zamanda Ermənistanda da ABŞ və Qərb qeyri-legal şəkildə yerləşmiş durumdadır. Azərbaycan neytral ölkədir, nə Rusiyani, nə də Qərbi öz daxili və xarici siyasətinə müdaxilə etmək imkan verir. Rusiyani da, Qərbi də müəyyən məsafədə saxlayır. Bu baxımdan ABŞ və Qərbin Gürcüstanda bu hadisələri törətməsi

tamamilə başadüşüldür. Nə qədər qərbiyə də olsa, bu proseslərdə Gürcüstanın prezidenti statusunu daşıyan bir şəxsin birbaşa iştirak etməsi, hətta liderlik funksiyalarını yerinə yetirməyə çalışması, əslində, proseslərin hansı istiqamətdə gəldiyini, hansı təlimatlarla törədildiyini bürzə verir. Səlahiyyət müddəti sona çatmaqda olan Gürcüstan Prezidenti Salome Zurabişvili həm də Fransa vətəndaşdır. Bəzi məlumatlara görə də Salome Zurabişvili Fransa kəşfiyyatının Gürcüstandakı əsas təmsilçisi funksiyalarını da yerinə yetirir. Bir neçə dəfə Gürcüstanın hakimiyyət dairələri prezidentin xarici kəşfiyyatın təsir dairəsində olmasına yönəlik müəyyən ehyamlar vurublar. Səlahiyyətləri sona çatmaqda olan Gürcüstan prezidenti Qərb qarşısında sonuncu xidmətlərini yerinə yetirməyə çalışır. Yeni Gürcüstan müxalifətinin hakimiyyətə qarşı çevriliş cəhdlərində iştirak edir".

**Analitik vurğulayıb ki, hələ Gürcüstanda keçirilmiş parlament seçkilərindən xeyli əvvəl Qərbin Gürcüstanda dövlət çevriliş planları qurması barədə məlumat yayılmışdır:** "Həmin məlumatlarda çevriliş prosesinə məhz Prezident Salome Zurabişvilinin rəhbərlik etməsi ilə bağlı təlimatların olduğu bildirilir. Digər tərəfdən, Gürcüstanda kütləvi etiraz dalğasından, eləcə də küçə iğtişaşlarının törədilməsindən Ermənistan kəşfiyyatının da Qərb kəşfiyyatına dəstək verəcəyi barədə məlumatlar var idi. Ermənistan kəşfiyyatı Gürcüstanda yaşayan ermənilərin vasitəsilə Gürcüstanda təxribatlar törətməli idi. Hətta terror hadisələrinin törədilməsinə yönəlik planların qurulduğu deyilirdi. Son hadisələr göstərir ki, erməni mənşəli şəxslər və Ermənistan kəşfiyyatı Qərb kəşfiyyatının təlimatları ilə Gürcüstanda polisə toqquşmaların təşkil olunmasında birbaşa rol oynayır. Ancaq bütün bu proseslərin ABŞ və Qərbin planlaşdırdığı kimi başa çatacağına tam təminat yoxdur. Vəziyyət nə qədər gərgin olsa da, Gürcüstan dövlətinin müqavimət imkanları kifayət qədərdir. Üstəlik, Gürcüstan hakimiyyəti artıq seçkilərdən sonra öz mövqelərini nisbətən möhkəmləndirməyə imkan tapıb. Bu baxımdan hesab etmək olar ki, Gürcüstanda çevriliş planının reallaşması ehtimalı real xarakter daşmır".

İsmayıl

## Bələdiyyə seçkilərindən gözləntilər böyükdür

Gələcək Azərbaycan Partiyası növbəti seçkilərə hazırlıq görür

"Heç şübhəsiz ki, bələdiyyə seçkilərindən gözləntilərimiz böyükdür". Bu sözləri "Şərq"ə açıqlamasında Gələcək Azərbaycan Partiyasının sədri Ağasif Şakiroğlu deyib. Partiya rəhbəri bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin bələdiyyələrin birləşməsi ilə bağlı imzaladığı son Sərəncam ölkə ərazisində bələdiyyələrin nüfuzunun artmasına xidmət edir:

"Ona görə də rəhbərlik etdiyim Gələcək Azərbaycan Partiyası yerli özünüidarəetmə orqanlarında böyük inkişafa ümid edir. 1 sentyabr parlament seçkilərindən sonra partiyamız növbəti seçkilərə hazırlıq görür. Əminəm ki, aparılmış fəaliyyət nəticəsində partiyamız bələdiyyə seçkilərində iştirak edəcək və real nəticələr qazanaçaq".

Qeyd edək ki, bələdiyyə seçkiləri 2025-ci il yanvarın 29-da keçiriləcək. Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov siyasi partiyaları, ictimaiyyəti bələdiyyə seçkilərində fəal olmağa səsləyib. Sədr bələdiyyələrin həm sərhədləri, həm məntəqələr, həm də bələdiyyə ərazisində olan seçicilə-

rin sayı ilə bağlı zəruri addımların atıldığını deyib. Bildirib ki, bələdiyyələrin birləşməsindən sonra artıq Azərbaycanda 685 bələdiyyə fəaliyyət göstərir. Əlavə olaraq bələdiyyə seçkilərinə dair Təqvim Planı da təsdiq edilib və şikayətlərin araşdırılması məqsədilə Mərkəzi Seçki Komissiyası nəzdində ekspert qrupu yaradılıb. Seçkiqabağı təşviqat gələcək il yanvarın 6-da başlayacaq. Namizəd olmaq istəyənlər səsvermə gününə ən çoxu 50 və ən azı 30 gün qalmış saat 18:00-dək namizədin qeydə alınması üçün zəruri olan seçki sənədlərinin dairə seçki komissiyasına təqdim etməlidir. Bələdiyyə seçkiləri fevralın 23-dək yekun vurulacaq.

İsmayıl

## Birdəfəlik müavinət ödəniləcək

Valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar üçün yeni güzəşt müəyyənləşir

**Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar, habelə onların arasından olan şəxslər ilk dəfə işə düzələn zaman onlara müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi məbləğdə birdəfəlik müavinət ödəniləcək.**

Bu, Milli Məclisin iclasında müzakirəyə çıxarılan "Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında" qanuna təklif edilən dəyişiklikdə əksini tapıb.

Bu müavinət bu Qanunun qüvvəyə



mindiyi tarixədək ilk dəfə işə düzələn valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlara, habelə onların arasından olan şəxslərə şamil olunmayacaq.

Qanun layihəsi səsverməyə çıxarılaraq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

## Növbəti köç karvanı Cəbrayıl şəhərinə çatıb

**Cəbrayıl şəhəri dünən 40 ailə olmaqla, daha 200 nəfərə qıcaq açıb. Şəhərə qədəm qoyan ailələr sevinc göz yaşları ilə doğma yurdlarına qovuşublar. Onlar böyük coşqu ilə qarşılanıblar və Cəbrayıl şəhərində yaradılan gözəlliyi seyr ediblər.**

Doğma yurda qayıdan Cəbrayıl sakinləri hərtərəfli dövlət qayğısı ilə ehatə olunduqlarına görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür ediblər. Onlar, həmçinin torpaqlarımızı işğaldan azad edən rəşadətli Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman əsgər və zabitlərimizə minnətdarlıqlarını bildirib, bu yolda canlarından keçən şəhidlərimizə rəhmət, ailələrinə səbir diləyiblər.

Köçürülən ailələrin Cəbrayıl şəhərində dövlətimizin başçısının göstərdiyi əsasda yenidən tikilən binalarda məskunlaşması üçün bütün şərait ya-



radılıb. Qeyd edək ki, hazırda Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə oraya köçürülən keçmiş məcburi köçkünlərlə yanaşı, bu bölgədə aparılan layihələrin icrasında çalışan, həmçinin ayrı-ayrı dövlət qurumlarının yerli bölmələrində xidmət vəzifələrini yerinə yetirən, yəni fəaliyyətə başlamış səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, turizm, sənaye, energetika müəssisələrində işləyən, ümumilikdə, 30 minə yaxın insan yaşayır.

## Moskvada miqrantlara QR kodlu xüsusi şəxsiyyət vəsiqələri veriləcək

**Moskvada miqrantlar üçün şəxsi məlumatları və QR kodu olan xüsusi şəxsiyyət vəsiqələri tətbiq ediləcək.**

APA-nın Moskva müxbiri xəbər verir ki, Rusiya paytaxtında miqrantlar üzərində arayıf şəkildə yeni nəzarət tədbiri həyata keçiriləcək. Sənədə bütün lazımi məlumatlar olacaq: tam adı, doğum tarixi, cinsi, vətəndaşlığı, imza nümunəsi, patentin nömrəsi və etibarlılıq müddəti.

Şəxsiyyət vəsiqəsi elektron çip və QR kodu olan plastik kartdır. Vəsiqədə QR kodun olması səbəbindən onu saxtalaşdırmaq mümkün olmayacaq - bütün məlumatlar Daxili İşlər Nazirliyinin serverlərində saxlanılacaq.

Yenilik polisə əcnəbinin identifikasiyasını sürətləndirməyə, həmçinin onun barmaq izi kimi məcburi prosedurları yoxlamağa kömək edəcək. Sənəd cinayət törətmiş miqrantların axtarışına da kömək edəcək. Vəsiqə Çoxfunksiyalı Miqrasiya Mərkəzində 14 yaşdan yuxarı bütün əcnəbilərə verilməlidir.

Qeyd edək ki, dekabrın 1-dən Moskva hava limanlarında Belarus vətəndaşlarını istisna olmaqla, bütün əcnəbilər üçün biometrik nəzarət tətbiq olunacaq. Ekspertin natiçələrinə əsasən qanunvericiliyə dəyişikliklər ediləcəyi bildirilib.





sa, Hindistan kimi ölkələrdən silahlar alması İrəvanda belə bir ümid yaradır ki, bu yolla öz təhlükəsizliyini təmin edəcək. Ekspertin sözlərinə görə, Ermənistan yaxşı başa düşür ki, bütün hallarda Azərbaycanla hərbi müqayisəsi qeyri-mümkündür: "2020-ci ildə, yeni müharibə vaxtı belə Ermənistan dəfələrlə bizdən geri idi. Ötən 4 il ərzində Azərbaycanın hərbi xərcləri Ermənistanın 2.5-3 dəfə çox olub. Aradakı fərq kifayət qədər artıb. Bunu Ermənistan yaxşı başa düşür. Əslində, indiki məqamda Ermənistanda hərbi xərclərə bu qədər vəsait ayırmağın heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Çünki Ermənistanın hərbi müstəvidə Azərbaycana çatma, hətta yaxınlaşma ehtimalı demək olar ki, yoxdur. O baxımdan bu siyasət yanlışdır.

## Müharibə mənzərəsi sadəcə görüntüdü

### Ermənistan sülh prosesindən yaxasını kənara çəkə bilməyəcək

2024-cü il başa çatmaq üzrə olsa da, Ermənistan ötən dörd il ərzində sülh istiqamətində ciddi konstruktiv addım atmayıb. Əksinə, son vaxtlar İrəvanda revanşizm əhvali-ruhiyyəsi xüsusilə artıb. Fransanın təhriki ilə silahlanan Ermənistan bu yolla dörd ildən çoxdur regionda yaranmış yeni realığı dəyişməyə ümid bəsləyir.

"Sülhə sadıqlıq"dan danışan Ermənistan hökuməti silahlanmaya, orduda islahatlar aparmağa davam edir. Ermənistan ötən il boyu Hindistan və Fransadan silah alınmasına dair bir sıra müqavilələr imzalıyib. Xüsusən, Rusiyanın silah bazasına alternativ kimi görülen Hindistandan güllə və qumbaradan tutmuş, tank əleyhinə "Konkurs-M" raketləri, 90 ədəd 150 mm-lik "ATAGS" haubitələri, 80 mm-lik artilleriya qurğuları və "Pinaka" yayılm atəşli reaktiv sistemin 4 batareyası alınıb. Son olaraq Ermənistan bu ölkədən orta mənzilli "Akaş" zenit-raket kompleksi, pilotsuz uçuş aparatları (PUA) və onlara qarşı mübarizə sistemləri satın alıb. Bununla yanaşı, Ermənistan Fransadan 3 ədəd GM 200 radar sistemi, 50 ədəd "Bastion" tipli 24 zirehli texnika əldə edib və "Mistral" qısa mənzilli hava hücumundan müdafiə sistemlərinin gələcəkdə alınmasına dair müqavilə imzalıyib. Göründüyü kimi, sülh və regional sabitlikdən danışan Ermənistan sülh müqaviləsinin imzalanmasını süni şəkildə ləngidir və sürətlə hərbləşməyə gedir. Digər bir realıq odur ki, Ermənistan Baş naziri Nikol Paşinyanın reytingi getdikcə aşağı düşür. Vəziyyəti öz xeyrinə dəyişməyə çalışan baş nazir hərbi əməliyyatlar hesabına uğur qazanacağını düşünür. Bununla yanaşı, Ukrayna cəbhəsində əli boşa çıxan Fransa və Avropa İttifaqı da yeni münaqişə ocağı yaratmaqla Rusiyanın diqqətini yayındırmağa çalışır. Bir sözlə, Qərbi yəni Cənubi Qafqazda ikinci cəbhə açmaq planını davam etdirir və bu yolda

alet kimi Ermənistandan istifadə edir.

"Mülki missiya" adı altında şərti sərhəddə kəşfiyyat məlumatları toplayan Aİ missiyasının pozucu fəaliyyəti, Fransanın, Hindistanın Ermənistanla silah verməsi, Yunanistanın S-300 zenit-raket komplekslərini Ermənistanla vermək niyyəti də Cənubi Qafqazla bağlı məkrli planın tərkib hissəsidir. Son günlərdə Yunanistanın Ermənistanla hərbi əməkdaşlığı da yeni mərhələyə qədəm qoyub. Xüsusilə S-300 zenit-raket komplekslərinin Ermənistanla ötürülməsi cəhdləri Azərbaycanın hava hücumundan müdafiə

Amma görünür, daxili auditoriyanı sakitləşdirmək üçün bu cür addımlara gedilir. Fransa və Hindistan isə erməniləri silahlandırmaqla Ermənistanla daha çox yaxınlaşırlar. İrəvan bir növ rüsvət verərək tərəfdarlarını fəallaşdırmağa çalışır.

**A.Səmədovun qənaətinə, indiki şəraitdə İrəvanın güc mövqeyindən danışması, hərbi ritorikanı artırması mənasızdır:** "Avropa İttifaqının "mülki missiyası" artıq öz işini başa vurub. Yəqin ki, müddəti uzadılmayacaq. Nə qədər məlumat toplamaq mümkün idisə, toplanıblar. Bu missiyanın Ermənistan ərazisində qalmasına ehtiyac yoxdur. Ermənistan hərbi cəhətdən zəif olduğunun fərqindədir və məhz o səbəbdən yarımqüvvəli da olsa sülh sazişinin imzalanması üçün səylərini artırır. İrəvan təklif edir ki, razılaşdırılmış bəndlər əsasən "sülh sazişi" imzalanınsın. Əslində, bunun özü göstərir ki, Ermənistan Azərbaycanla hərbi qarşıdurmaya getmək şansının olmadığını dərk edir. Üstəlik, Azərbaycanın Türkiyə kimi müttəfiqi var. Nə Hindistan, nə də Fransa Ermənistanla bu qədər yaxındır."

**Siyasi şərhçi güman edir ki, ABŞ-nin yeni prezidentinin fəaliyyətə başlaması ilə danışıqlar bir qədər də sürətlənəcək. Qısa müddət ərzində yerdə qalan razılaşdırılmamış maddələr üzərində də razılıq əldə olunacaq:** "Paşinyanın reytingi düşsə də, Ermənistan əhəmiyyətli populyar siyasətçi odur. Hələ də planlarını reallaşdırmaq imkanları qalmaqdadır. Bunun üçün Azərbaycanla normal münasibətləri qurulmalıdır. Ermənistan rəhbərliyi Konstitusiyayı dəyişdirməlidir. Ermənistandakı revanşistlər bunu anlamasa da, baş nazir realıqı görür. Hökumətin revanşist cəhdləri, müharibə çağırışlarını dəstəklədiyini düşünürəm."

İsmayıl

## Gürcüstan üçün bir signal oldu

Gürcüstanda parlament seçkilərindən sonra siyasi proseslərin gedişi onu göstərdi ki, Qərb Gürcüstanda rəngli inqilab ssenarisini həyata keçirməyə çalışır. Qərbdən idarə olunan müxalifətin əsaslı olaraq seçkilərin nəticələrinin ləğv olunması və yeni seçkilərin keçirilməsinə yönəlməsi fəaliyyəti bu planı daha da qabardır.

Hazırda Gürcüstanda 2004-cü il postsovet məkanında, o cümlədən Ukraynada həyata keçirilən rəngli inqilabların, habelə 2014-cü ildə Ukraynada baş vermiş inqilabın yenidən özünəməxsus formada təkrarlanması qaçılmazdır. Eyni zamanda Qərb, hibrid müharibələr vasitəsilə postsovet məkanında milyonlarla insanın canı və qanı bahasına münaqişə zonaları yaratmaq istəyir. Həmçinin artıq gürcü xalqı da Qərbin və onun təəssübkeşlərinin əsl niyyətini anlayır və müqavimət göstərir.

"Cross Media" Təhlil Mərkəzinin analitiki, siyasi şərhçi Mübariz Göyüşlü "Şərq"ə deyib ki, Rusiya və digər geosiyasi güclər arasında çox ciddi mübarizə və nüfuz savaşı gedir: "Bu prosesdə daha qabarıq münaqişəni Qərblə Rusiya arasında görürük. Gürcüstandakı seçkilərdə də tərəflərin bir-birinə qarşı aktiv fəza mübarizə apardığının şahidi oluruq. Seçkilərdə üstünlük qazanmaq üçün siyasi qüvvələr qazanmaq istiqamətində Qərb və Rusiya savaşı. Qərb təkcə prezident və müxtəlif siyasi partiyaların deyil, bütövlükdə Gürcüstan

nəzarəti ələ keçirmək istəyir. Bu istiqamətdə də ciddi addımlar atır. Lakin buna nə dərəcədə nail ola biləcəyi şübhəli görünür. Çünki hakim partiya möhkəm dayanıb və qətiyyətlə geri çəkilmək niyyəti də hiss olunur. Digər tərəfdən, hakim partiyanın ümumiyyətlə xalq arasında etimadının olmadığını söyləmək də doğru olmaz. Çünki hakimiyyət müəyyən qədər səs toplayıb və nəticələr də ortadadır. Qərbin dəstəklədiyi müxalifətin nəticə əldə etmək imkanları isə məhduddur. Onların mübarizəsinin nəticə verəcəyi ümidli və uğurlu görünmür."

**Şərhçinin sözlərinə görə, Gürcüstan və onun hakim komandası sakitlik və sabitlik arzulayırlarsa, Azərbaycan və Türkiyə ilə əlaqələri daha da genişləndirməlidir:**

"Eyni zamanda bu münasibətlərdə də xüsusi həssaslıq göstərməlidir. Ümumiyyətlə, Gürcüstan regionda sabitliyin qorunması üçün Qərbin destruktiv siyasi qruplarının dağdığı planlarının icrasına getməməlidir. Çünki Ukrayna nümunəsində baxdıqda görünür ki, ölkə darmadağın oldu. Rusiyanın təcavüzünə haqq qazandırmı-

Bölgədə Azərbaycan və Türkiyə ilə yüksək səviyyədə münasibətlər qurmadan mövcud olmaq mümkün deyil

riq, amma Ukraynanın siyasi rəhbərliyinin də naşılığı ölkəni çətin vəziyyətə saldı. Buna görə də Gürcüstan diqqətli olmalıdır, Qərbin "qızıdırıçı" çağırışlarına boyun əyməməlidir."

**Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Əziz Əlibəyli isə bildirib ki, Gürcüstanın xarici siyasəti ölkənin daxili siyasətində baş verənlər əsasında qurulur:**

"Burada Azərbaycandan fərqli olaraq, xarici siyasətin təsir faktorları ölkənin daxili hakimiyyətinin tələyini müəyyən edir. Gürcüstan, əslində, xarici siyasət ritorikasını ona görə dəyişmiş olur. Cənubi Qafqazda Azərbaycanın və Türkiyənin rəhbərlik etdiyi güc qrupu Rusiya ilə maraqlarını balanslaşdırır bilir. Amma Qərb yerli hakimiyyətləri, o cümlədən Azərbaycanı hədəfə alıb. Bu, əslində Gürcüstan üçün də bir signal oldu ki, bölgədə Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlər yüksək səviyyədə olmadan mövcud olmaq mümkün deyil. Azərbaycan təcrübəsi Rusiya ilə dil tapmağın mümkünlüyünü göstərdi. Bu, Gürcüstan üçün əlavə stimulaşdırıcı və onlar qərara gəldi ki, xarici siyasətində bu faktorları istifadə etsin. Nəticədə Gürcüstan Rusiyaya meyilli siyasəti ilə həm də bu bölgənin maraqlarının təmin olunmasına "oynamağa" başladı. Bu isə Qərbin xoşuna gəlmədi. Ona görə Gürcüstanı təhdid etmək, müxtəlif təsirlərlə, o cümlədən növbəti dəfə inqilab ssenarisinə baş vurmaq kimi üsullar meydana gəldi".

Aynur Babazadə

## Cənubi Qafqazda müharibə heç olmadığı qədər yaxındır

Yücel Karauz: "Sülh tərəfdarı olduğumu dəfələrlə bəyan edən bir ölkənin bütün resursları ilə silahlanmağa çalışması riyakarlıqdır"

**Ermənistanın Azərbaycanla sərhəddə fəaliyyət göstərən "Yerkrapa" birliyinin rəhbəri, Baş nazir Nikol Paşinyana yaxınlığı ilə tanınan Sasun Mikaelyan mövqelərə baxış keçirib.**

Mövqelərdə xidmətin həyata keçirildiyi, mənəvi-psixoloji vəziyyətin yaxşı olduğu bildirilib. 10 mindən çox üzvü olduğu düşünüülən qruplaşmanın komandirləri düşmənlə döyüşə hazır olduqlarını qeyd ediblər.

Qeyd edək ki, Ermənistanın xüsusilə son günlərdə sürətlə silahlanaraq sərhəddə yeni təxribatlara əl atdığı müşahidə olunur.

**Regiondakı hadisələri "Şərq"ə təhlil edən Türkiyənin ölkəmizdəki keçmiş hərbi ataşesi, general-leytenant Yücel Karauz bildirir ki, sülhdən yana olduğunu dəfələrlə bəyan edən bir ölkənin bütün resursları ilə silahlanmağa çalışması riyakarlıqdır:**

**- Yücel bəy, Ermənistanın son dövrlərdə sərhəd bölgəsindəki təxribatları nəyə hesablanıb?**

Ermənistanın sərhəddəki təxribat xarakterli fəaliyyətlərinin əsas məqsədi Azərbaycanın mümkün cavab tədbirlərini dünya ictimaiyyətinə təhlükəsizliyinin risk altında olduğu görüntüsünü yaratmaqdır. Təbii ki, bu da sülh danışıqlarını uzatmaq məqsədini daşıyır. Hazırda rəsmi İrəvan Fransa, Hindistan və Yunanistan kimi dövlətlərdən silah tədarük edir. Əlbəttə ki, bir dövlət təhlükəsizliyini təmin etmək üçün hərbi gücünü artırmağa çalışır. Lakin Ermənistan kimi, 4 il əvvəl ikinci Qarabağ müharibəsində ağır məğlubiyyətə uğramış, iqtisadiyyatı çökmüş, işsizlik səbəbindən minlərlə vətəndaşı xaricə köç etmiş, sülhdən yana olduğunu iddia edən bir dövlətin bütün resursları ilə silahlanmağa çalışması normal deyil.

**Ermənistanın xarici ölkələrdən silah alması və hərbi mövqelərini gücləndirməsi Qafqaz regionunda güc balansını necə dəyişdirə bilər?**

Ermənistan ordusu uzun mənzilli topçu sistemləri və dron sistemləri kimi hücum məqsədi silahları alaraq regionda sabitliyi



pozmağa çalışsa da, bu, Cənubi Qafqazda güc balansını dəyişdirə bilməz. Çünki Azərbaycan Qarabağ müharibəsindən əvvəl də, sonra da ordusunun arsenalına ən müasir silah və texnikaları daxil edib. Hazırda da müasirləşmə prosesi uğurla davam etdirilir. Bu səbəbdən Ermənistanın aldığı silahlar regionda güc balansını dəyişəcək qədər təsirli deyil.

**Ermənistanın bölgədəki əməlləri sülh proseslərinə necə təsir edir?**

Hazırda rəsmi İrəvanın törətdiyi təxribat xarakterli fəaliyyətlər dövlət əxlaqına uyğun deyil. Paşinyanın hökuməti üçtərəfli bəyanat imzalayaraq təslim olduğu sazişin şərtlərinə əməl etmir. Ermənistan bu əməlləri ilə sülh prosesini uzatmaqdadır. Qeyd edim ki, zaman və şərtlər uyğun olarsa, qarşı tərəfin Azərbaycan torpaqlarına qarşı revanşist addımlar atmayacağına dair heç bir zəmanət yoxdur.

**Bəs sizcə, Azərbaycan təxribatlarını qarşısını almaq üçün hansı hazırlıqları həyata keçirməlidir?**

Məncə, rəsmi Bakı onsuz da Ermənistanın atacağı hər addıma hazırlıqlıdır və hazırda bu təxribatlara beynəlxalq hüquq çərçivəsində lazımı cavablar verir.

**Cənubi Qafqazda yeni müharibə ehtimalı nə qədər realdır?**

Hesab edirəm ki, regionda müharibə heç olmadığı qədər yaxındır.

Yusif Sultanoğlu

## Təkanların çox olması yaxşıdır

### Azərbaycan kimi seysmoaktiv bölgə üçün sükutun olması yaxşı deyil

Son vaxtlar Azərbaycanın müxtəlif ərazilərində zəlzələ baş verir. Azərbaycanın seysmoaktiv zona olduğu məlumdur. Bununla belə son günlərdə ardıcıl yeraltı təkanların qeydə alınması xeyli narahatlıq doğurur.

Bəs, bu aktivlik nəylə bağlıdır? Suala AMEA nəzdində Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin baş direktoru, AMEA-nın müxbir üzvü Qurban Yetirmişli cavab verib.

O, Bizim.Media-ya açıqlamasında bildirib ki, zəlzələlərin sayı artmayıb:

"Sadəcə bezi ərazilərdə aktivlik müşahidə olunur. Ümumilikdə isə gün ərzində ölkə ərazisində 30-40 yeraltı təkanlar olur. Amma bu təkanların əksəriyyəti hiss edilmir. Lakin hiss olunan təkanlar da az olmur. Məsələn, son vaxtlar Mingəçevirdə, Şamaxıda və Laçında olan yeraltı təkanlar hiss olunmuşdu. Amma Xəzər dənizində son bir ayda 6 təkan oldu. Lakin bu təkanlar əsasən hiss olunmayıb.

Təkanların çox olması yaxşıdır ki, enerji boşalması gedir. Azərbaycan kimi seys-



moaktiv bölgə üçün sükutun olması yaxşı deyil. Çünki təkan az olanda enerji toplanır və nə vaxtsa bu enerjinin parçalanması baş verəndə daha güclü zəlzələyə səbəb olur. Ona görə də təşviş əsas yoxdur".

Baş direktor qeyd edib ki, yaxın günlərdə əli bir güclü, katostrafik zəlzələnin olma ehtimalı yoxdur:

"Amma xırda təkanlar olub, olur, olacaq. Dağdıcı zəlzələ ola bilər, olmalıdır da. Əgər 30-40 təkan varsa onun içərisində hiss edilənləri də olmalıdır. Yəni deyirəm, bununla belə dağdıcı təkanların olması gözlənilir".

## Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin təlimatıdır

### Eyyubovla Qriqorinyanın görüşündə sülh prosesinin detalları müzakirə olunub

**Azərbaycanın Baş nazirinin birinci müavini Yaqub Eyyubov Ermənistan baş nazirinin müavini Mqer Qriqorinyanı görüşüb. Görüş MDB İqtisadi Şurasının 104-cü iclası çərçivəsində baş tutub. İclasdan sonra Eyyubov və Qriqorinyan 10 dəqiqədən çox ayaqüstü söhbət ediblər.**

Maraqlıdır, ayaqüstü söhbətlər diplomatiyada nəyi ifadə edir? Prezident İlham Əliyev də Paşinyanla ayaqüstü görüşür, rəsmiyyətdən, protokol qaydalarından kənar müzakirələr aparmırdı. Bəs, bu cür qeyri-rəsmi görüşlərin faydası varmı?

**Tanınmış jurnalist, politoloq Fuad Abasov "Şərq"ə söyləyib ki, Mqer Qriqorinyan və Yaqub Eyyubov biri-biriləriylə görüşmələrini Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin təlimatı deyiləndən sonra**



**riqlər:** "Hər iki rəsminin görüşməsi Prezident İlham Əliyev ilə Baş nazir Nikol Paşinyanın keçirdiyi görüşmədə alınan qərarlar haqqında texniki razılıqlar əldə edilməsi üçün baş tutur. Başlıca olaraq görüşün mövzusu Azərbaycanın tələb etdiyi konstitusiyaya dəyişiklikliyi və bununla bağlı referendum tarixi, daha

sonra Azərbaycan-Ermənistan arasında sülhün imzalanmasıdır. Hər il olduğu kimi bu ilin sonunda qədər də Azərbaycan-Ermənistan arasında sülhün imzalanmasına ümid edirik. Amma Ermənistan tərəfinin sığdırdığı qeyri-konstruktiv siyasət göstərir ki, il sonuna qədər sülhün imzalanmasını görməyəcəyik".

Şahənə Ziyad





xanıma, Natiq unutmayan, adını uca saxlayan elimizə-obamıza, Allah hamısını var eləsin.

**Dursun ana, Mingəçevirə gedib Natiqin vaxtilə təhsil aldığı məktəbi ziyarət etmək istədiyini, lakin səhhətinin indi buna imkan vermədiyini də dedi:**

- Əlbəttə, istəyərdəm gedim, bələmin oxuduğu məktəbi ziyarət edim. Amma may ayından bu yana ağrıyram. Yataqdayam. Çox müalicə aldım, xeyri olmadı. Axırda bir həkim mənə baxdı, sağ olsun, müalicə yaz-

## Natiq Qasimovun anası yataqdadır

“Sağalarsam, Mingəçevirə gedib onun adını daşıyan məktəbi ziyarət edəcəyəm”

**Mingəçevir şəhəri 4 nömrəli tam orta ümumtəhsil məktəbinə Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Natiq Səlim oğlu Qasimovun adı verilib. Bu barədə Baş nazir Əli Əsədov Qərar imzalayıb. Elm və Təhsil Nazirliyi və Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinə bu Qərardan irəli gələn məsələləri həll etmək tapşırılıb.**

Birinci Qarabağ müharibəsində milsiz qəhrəmanlığı ilə yadda qalan Natiq Qasimov 1992-ci ildə Xocalının Xramort (indiki Pirlər) kəndi yaxınlığında alban kilsəsinin yerləşdiyi yüksəklik uğrunda 7 əsgər yoldaşı ilə birlikdə döyüşüb. Döyüşdə altı yoldaşı həlak olan Natiq son dərəcə əlverişli strateji mövqedə yerləşən alban kilsəsində mübarizəni təkbəşinə, ac-susuz vəziyyətdə 5 gün davam etdirib, düşmənin yüksəkliyə yiyələnməsinə imkan verməyib. Lakin erməni cəlladlarının Xocalıdan əsir aldıkları həmvətənlərimizi xilas etmək üçün təslim olmağı qəbul edib. Natiq Qasimovun hansı şəraitdə, harada öldürüldüyü, yaxud əsir, girov kimi

saxlandığı hələ də bəlli deyil. Ermənistan tərəfi, şərfətsiz "komandir" və "generallar"ı onun haqqında susmaqda davam edirlər. Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Natiq Qasimov (ölümündən sonra) "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" fəxri adına layiq görülüb.

Mingəçevirdə təhsil aldığı orta məktəbə Natiqin adının verilməsi Azərbaycan dövlətinin şəhidlərə, milli qəhrəmanlara yüksək dəyər verdiyinin təzahürüdür. Bu münasibətlə Natiq Qasimovun anasıyla əlaqə saxladıq. Dursun ana oğlunun təhsil aldığı məktəbə adının verilməsi xəbərindən çox təsirləndiyini dedi: - Bilmiyəm, yerdayəm, ya göydə. Natiq haqqında çox xəbərlər eşidirdim, hamı onun qəhrəmanlığından, qeyrətindən danışır. Həm sevinirdim, ürəyim dağa dönür, həm də ürəyim çırpınır. Bilmiyəm, ağlayım, bağırım, nə edim ki, ürəyim sakitləşsin. Hamıya minnətdaram, Natiqə yüksək qiymət verən dövlətimizə, Prezidentimizə, Mehriban

di, onun müalicəsi mənə kömək elədi. İndi bir az yaxşılaşmışam. Amma özümə gümanım yoxdu, gedə bilərəmmi ora, maşına minib-düşə bilərəmmi? Natiqin bacıları da deyir, ana, gedək, Mingəçevirə, oraları ziyarət edək. Mən Natiqdən sonra Mingəçevirdən başımı alıb qaçdım. Natiqin gəzdirdiyi yerlərdə qala bilmədim, o küçələri, o evi hər gün görmək mənə çətin idi. Ona görə Gəncəyə köçdük. İnanırsız, bizə dövlətimizin bağışladığı mənəzillə də hələ gedib görə bilməmişəm. Ayağa qalxsam, gedəcəm. Bu illər ərzində Natiqin yolunu gözlədim, ona fəxri ad verilməsini gözlədim. Elə bil Allah mənə buna görə sağ saxlayırdı ki, oğluma Milli Qəhrəman adının verildiyini görürəm. Bunu gördüm, Natiqimin ruhunun şad olduğuna inandım. Mənə başqa heç nə lazım deyil. Amma sağalarsam, Mingəçevirə gedib məktəbi ziyarət edəcəyəm.

Mələhat Rzayeva

## Ermənistan və Azərbaycan arasında yeni müharibə ehtimalı çox artıb

Avropa İttifaqının mülki missiya adı ilə sərhəddə yerləşdirdiyi kontingent, əslində, elə hərbi xarakterlidir

**Ermənistan Qərb dairələri tərəfindən məqsədli şəkildə müharibəyə sürüklənir.**

**Sülhü əngəlləmək üçün mümkün bütün imkanları səfərbər edən Qərb dairələri Cənubi Qafqazda yeni münaqişə ocağı yaratmağa çalışırlar.**

Bu, Qərbin Bakı və İrəvan münasibətlərinə yanaşma tərzidir. Çox təəssüf ki, keçmiş ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrindən biri olmuş Fransa regionda gərginliyi artırmaq üçün ciddi səy göstərir.

Qərb ölkələrindən son dörd ildə etdiyi strateji üstünlükdən əl çəkməsini və əvvəlki vəziyyətə qayıdılmasını istəyir. Bu isə tamamilə qeyri-realdır və Azərbaycanın regional maraqları ilə uzlaşmayan təkliftir. Bu səbəbdən, təklif olunan yarımqısmi sülh planı mahiyyət etibarilə Ermənistanı növbəti hərbi eskalasiyaya hazırlamaq üçün zəruri olan zaman bölgüsüdür.

Ermənistan və ona silah tədarük edən ölkələrin hərbi-siyasi rəhbərliyi açıqlamalarında Ermənistanı ötürülən silahların müdafiə xarakterli olduğunu deyərək beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmağa çalışırlar: "Ancaq bu gün onların əsl xisləti bəlli olur. Ermənistanı tədarük edilən silahlar hər hansısa bir müdafiə yox, məhz hücum təyinatlı silahlardır.

Qeyd edək ki, Ermənistanda revanşizm meyillərinin güclənməsini sübut edən bir hal da Ermənistanı "Yerkrapa" Kəndüllülər Birliyinin başçısı, deputat Sasun Mikayelyanın Azərbaycanla sərhəddə yerləşən mövqelərə baş çəkməsidir.

Erməni Telegram kanallarının məlumatında bildirilib ki, Sasun Mikayelyan "Yerkrapa" batalyonlarının döyüş mövqelərini dayaq məntəqələrinə baxış keçirir.

O, döyüş növbətçiliyində olan "Yerkrapa" üzvlərinin mənəvi-psixoloji durumu ilə maraqlanıb. Məlumat üçün bildirdik ki, "Yerkrapa" Kəndüllülər Birliyi Azərbaycana qarşı müharibədə fəal iştirak edən terror təşkilatıdır.



"Yerkrapa" hər il Ermənistan büdcəsindən külli miqdarda vəsait alır. 2020-ci ildə Azərbaycanla 44 günlük müharibədə bu təşkilatın 74 üzvü ölüb, 114 üzvü yaralanıb. Müharibədən sonrakı dövrdə təşkilatın 4000-dən çox könüllüsü Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin tərkibində müxtəlif döyüş mövqelərində döyüş vəzifəsini yerinə yetirir. Hazırda terror təşkilatına Ermənistan parlamentinin deputatı Sasun Mikayelyan rəhbərlik edir.

**Ermənistanın silahlanması, ölkədəki revanşist qüvvələrin aktivləşməsi kimi məsələləri şərh edən siyasi ekspert Vüqar Dadaşov "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Qərbin Gürcüstanı Rusiyaya udzmasından sonra Ermənistan və Azərbaycan arasında yeni müharibə ehtimalı çox artıb:** "Kollektiv Qərb Cənubi Qafqazla bağlı siyasətində dönüş etmək üçün yeni müharibəni ən optimal variant, imkan hesab edir. Cənubi Qafqazla bağlı prosesləri Rusiya faktorundan analiz etmək daha düzgündür. Heç şübhəsiz ki, Qərb Ermənistanı silahlandırmaqla öz maraqları üçün istifadə edir və hesab götürür ki, yeni müharibənin ağır nəticələri Rusiyayı Ermənistandan çıxarmağa gətirəcək.

Ermənistanın arasında duran Fransa, həmçinin Avropa İttifaqı aydın görürlər ki, Ukrayna cəbhəsində istədiklərinə nail ola bilmirlər, vəziyyət gün-gündən pisləşir, Rusiya irəliləyir. Buna görə də onlar Rusiyanın diqqətini başqa səmtə yönəltmək və onun sərhədlərinə yaxın yeni münaqişə ocağı yaratmaqla qüvvəsini bölməyə çalışırlar. Ermənistanın yeni müharibə avontürası Qərbin növbəti planıdır. Burada Ermənistan hakimiyyəti ilə Qərbin maraqları üst-üstə düşür.

Ancaq bu, yanlış hesabdır, ən son anda Rusiya Ermənistanı çevriliş edərək hakimiyyətə Kremle loyallı şəxsi gətirəcək. Nəticədə Qərb Gürcüstanda olduğu kimi, Ermənistanı da tam itirəcək. Paşinyan iqtidarının yeni müharibə anonsları ancaq Qərbin istəkləri üçün icra edilir.

Erməni ictimaiyyətinə isə müharibə qəti lazım deyil. Fransanın, Yunanistanın, Hindistanın və sair bəzi dövlətlərin Ermənistanı silahlandırması təkərikarlıq münasibətlərdən qaçınmaq deyil, Ermənistanı, Pakistan faktorunu Azərbaycanla qarşı münasibəti təsirləndirir. Ermənistanı silahlandıraraq dövlətlərin və Kollektiv Qərblə maraqları bir-birlərini tamamlayır".

**V.Dadaşov qeyd edib ki, Avropa İttifaqının mülki missiya adı ilə Ermənistanı Azərbaycanla sərhəddə yerləşdirdiyi kontingent, əslində, elə hərbi xarakterlidir:** "Şərti sərhəd boyu patrul xidməti aparan, hərbi dislokasiyaya, təhlükəsizlik məlumatları toplayan və heyəti əsasən hərbi ixtisaslı kadrlardan təşkil olunan missiya təbii ki, mülki missiya deyil. Gizli deyil ki, Alinin məqsədi Cənubi Qafqazda rəsmən yerləşmək, Rusiyayı regiondan çıxarmaqdır. Elə həqiqət də budur ki, Ermənistan-Azərbaycan münasibətləri hazırda da Kollektiv Qərbin Rusiya ilə apardığı mübarizənin vasitəsidir. Ancaq Rusiyanın regiondan çıxarılması mümkün olmayacaq. Əksinə, proseslər daha da dərinləşərsə, Ermənistan hakimiyyət dəyişikliyi qaçılmaz olacaq və Qərb Gürcüstandakı taleyi təkrar yaşayacaq. Bir neçə gün əvvəl Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin köməkçisi Yuri Uşakov Ermənistanın demarşına "Ermənistan KTMT-nin üzvü olaraq qalacaq" açıqlaması ilə qənaətimizə sübutlardan biridir".

Şəymən Bayramova

## Azərbaycanın itirəcəyi heç nə yoxdur

Qərbin təhriki Ermənistanı yeni müharibəyə aparır

**Son günlər Ermənistanı silah yardımı intensivləşib. Fransa və Hindistanın ardınca indi də Yunanistanın Ermənistanı S-300 raket komplekslərini göndərəcəyi deyilir. İrəvanın xarici ölkələr tərəfindən intensiv silahlandırılması, sərhəddə qoşun yığılması bu sualı aktivləşdirir:**

Ermənistan Azərbaycana qarşı yeni müharibəyə hazırlaşır? Ermənistanı revanşizm əhvali-ruhiyyəsinin olması sirr deyil. Fransa, Hindistan, İran, Yunanistan kimi ölkələrin Ermənistanı silahlandırması fonunda isə bu proses daha da dərinləşir.

**Politoloq Turan Rzayev isə hesab edir ki, Ermənistan nə hücum, nə də müdafiə müharibəsində Azərbaycanla bacara bilər. Onun sözlərinə görə, İrəvan silahları da, bu silahlardan istifadə edəcək kadr ehtiyatından məhrumdur:** "Digər tərəfdən, müharibə xərc tələb edir və Ermənistan iqtisadiyyatı yeni müharibəyə davamlı deyil. Ən önəmli faktor isə canlı qüvvədir. Ermənistan əhalisi Azərbaycan əhalisindən qatbaqat azdır. Yeni ehtimal səfərbərlik imkanları qeyri-bərabərdir. Belə olan təqdirdə Ermənistanın təkəsilah yardımına arxayın olub Azərbaycanla müharibəyə girməsi qeyri-real görünür. Deməli, ortada başqa səbəblər var. Ermənistan Fransa və digər ölkələrdən iqtisadi, diplomatik və hərbi yardım alır. Yeni bu yardımın qarşılığı olmalıdır. Buna görə də kiçikçaplı bir hərbi toqquşma ilə uğur qazanmağı hədəfləyir. Bu baxımdan Ermənistanın hərbi insidentə getməsi mümkündür. Qərb Ermənistanın regionda gərginliyi artırmasını istəyir. Çünki aydın görür ki, Fransa, həmçinin Avropa İttifaqı Ukrayna cəbhəsində istədiklərinə nail ola bilmirlər, vəziyyət gün-gündən pisləşir, Rusiya irəliləyir. Buna görə də onlar Rusiyanın diqqətini başqa səmtə yönəltmək



və onun sərhədlərinə yaxın yeni münaqişə ocağı yaratmaqla qüvvəsini bölməyə çalışırlar".

**Eksperte görə, Paşinyan başa düşür ki, Bakının na delimitasiya, nə konstitusiyaya islahatları, nə də sülh müqaviləsi ilə bağlı tələblərini yerinə yetirə bilər:**

"Daxildir ciddi təzyiqlər. Buna görə də lokal gərginlik fonunda Bakının tələblərini qəbul edib, bunu öz istəyi ilə yox, Azərbaycanın diktesi ilə etdiyini daxili auditoriyaya yeritmək istəyir. Bütün hallarda Qərbin təhriki və dəstəyi ilə Ermənistanın silahlanması Cənubi Qafqazda vəziyyətin gərginləşməsinə, kövrək sabitliyin pozulmasına və yeni müharibənin başlanmasına aparır. Amma Bakının sülhə inamı, təmkinli davranışı prosesin qarşısını ala bilər. Bu baş verməyə belə, Azərbaycanın itirəcəyi heç nə yoxdur. Elə və ya belə, sülh əldə ediləcək".

ismayıl

**Gürcüstanın Baş naziri İrakli Kobaxidzenin ölkəsinin AB-yə üzvlük danışıqlarını 2028-ci ilə qədər dayandırdığını və Avropanın qanunlarından imtina etdiyini açıqlamasından sonra ölkədə etirazlar başlayıb.**

Müxalifət "Gürcü arzusunu"nun baş ofisinin və parlament binasının önündə aksiyaya başlayıb. Prezident Salome Zurabişvili AB-nin



## İki həftədən sonra Zurabişvili öz kürsüsündə olmayacaq

“Gürcü arzusu” sakitliyə, Prezident isə ölkəni xaosa sürükləyir

Gürcüstandakı diplomatik nümayəndəlikləri ilə təcili görüş keçirib. Miting iştirakçıları "Gürcü arzusu"nun AB-yə üzvlük danışıqlarını 2028-ci ilə qədər dayandırmaq qərarına etiraz edib və hökumətin nəhayət, ölkənin Avropa kursundan əl çəkdiyini bildiriblər. Onların fikrincə, Gürcüstanın Avropa seçimi xilas edilməlidir. Aksiyaçılar polisə "İnsan deyilsiniz", "qullar", "ruslar" deyə qışqırıblar. Zurabişvili də aksiyaya qatılıb və ölkədə konstitusiyaya qayıtmaq üçün baş verənləri iddia edib. Onun sözlərinə görə, "Gürcü arzusu" hökuməti artıq heç nə gizlətmir, AB ilə danışıqlardan imtina etdiyini açıq şəkildə bəyan edir: "Bir neçə həftə, bəlkə də aylardır davam edən konstitusiyaya qayıtmaq bu gün başa çatıb. Bu gün Avropadan Rusiyaya gedən yol başa çatıb. İnsanların bəlkə də, belə olmadığına, başqa izahat ola bilməyinə dair bütün şübhələr bu gün aradan qalxdı. Bu gün bu qeyri-legitim hakimiyyət öz xalqına, öz keçmişinə və gələcəyinə müharibə elan edib. Bu yolda Gürcüstanın dövlət suverenliyi, müstəqilliyi və Rusiyadan başqa gələcəyi yoxdur".

Gürcüstan prezidenti əhalini etiraza çağırıb: "Televizor qarşısında oturanlara, ona baxmayanlara müraciət edirəm: ümidinizi itirməyin, heç kəmə cəsarət edib bugünkü etirazı öldürməyə imkan verməyin. Dözümsüzlük, itaətsizlik və müqavimət - siz sona qədər sadıq olduğunuz kimi mən də buna sona qədər sadıq olacağam". Zurabişvili ayrıca polis, ordu, AB ölkələrinin səfirləri və Gürcüstan diplomatik korpusuna da müraciət edib.

**"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahin oğlu deyib ki, Gürcüstandakı hadisələr maraqlı məcrada inkişaf edir. Qonşu ölkədə çox unikal bir vəziyyət yaranıb. Onun sözlərinə**

**gərə, hakimiyyətin bir qolu - hakim "Gürcü arzusu" Partiyası ictimaiyyəti sakitliyə çağırır, digər qolu - Prezident Salome Zurabişvili isə xaosa sürükləyir:** "Gərgin vəziyyətin uzun müddət davam edəcəyini düşünürəm. Düzü, Gürcüstan müxalifəti yeni parlament seçkilərinin keçirilməsi tələbi ilə çıxış edirlər.

Amma "Gürcü arzusu"nun buna gedəcəyini düşünürəm. Beynəlxalq təşkilatlar da Gürcüstanda xaos və qarşıdurma hökm sürür. Əslində, prezidentin parlamenti hökumətə itaətsizliyə səsləməsi artıq inqilaba çağırır. S.Zurabişvili başa düşür ki, onun siyasi ömrünə çox qalmayıb. İki həftədən sonra, dekabrın 14-də prezident seçkisi keçiriləcək. Prezidenti də parlamentdə oturanlar seçəcək. Faktiki iki həftədən sonra Zurabişvili öz kürsüsündə olmayacaq. Prezident postunu da "Gürcü arzusu"nun təmsilçisi tutacaq. Hakim partiya prezidentlik üçün simvolik fiqur lazımdır. Gürcüstan parlamenti respublikadır. Düşünürəm ki, "Gürcü arzusu" hökuməti bu problemi həll etməyə çalışacaq və nail olacaq. Etirazlar davam edir, amma küçələrdə yüngünlər yoxdur. Əgər yüngünlər olsaydı, hakimiyyəti devirərdilər. Ümumiyyətlə, müxalifətin dəstəyi çox olsaydı, ele parlament seçkilərində qalib gələrdi".

ismayıl







Azərbaycan Respublikasının  
Medianın İnkişafı Agentliyi

## Elmi-Kütləvi, Mədəni- Maarif, Təhsil Proqramlarının Hazırlanması

**Təhsil sahəsinin Azərbaycan dövlət siyasətinin prioritetləri sırasında öndə olduğu danılırdır. Təhsilə ayrılan vəsaitin hər il artırılması, dövlət hesabına, ödənişsiz təhsil alanlar kateqoriyasının genişlənməsi bunun təsdiqidir. 2025-ci ildə Azərbaycanda dövlət büdcəsindən dövlət sifarişli ali təhsil xərcləri üçün 570 milyon manat ayrılması nəzərdə tutulur. Bu barədə Milli Məclisdə "2025-ci il dövlət büdcəsi haqqında" qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı maliyyə naziri Samir Şərifov bildirdi.**

Həmin vəsaitin 41 milyon manatı güzəştli kateqoriyadan olan vətəndaşlarımız üçün nəzərdə tutulub. Bundan başqa, aztəminatlı təbəqənin təhsil davamlılığını təmin etmək üçün Təhsil Tələbə Kredit Fondunun nizamnamə kapitalı 126 milyon manata çatdırılacaq. Güzəştli kateqoriyaya şəhid övladları, şəhid ailələrinin üzvləri, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə əlil olmuş şəxslər və onların övladları, həmçinin valideyn himayəsindən məhrum, müəyyən fiziki qüsurlu şəxslər, aztəminatlı ailələrin övladları da daxildir. Təsədüfi deyil ki, Təhsil Tələbə Krediti Fondu bu günə kimi kredit götürmüş, təhsillərini uğurla başa vurmuş, lakin krediti ödəyə bilməyən məzunların 433.000 AZN məbləğində ödənişini bağışladı. Təhsil sahəsi üzrə mütəxəssislər də hesab edir ki, kredit borclarının bağışlanması akademik göstəriciləri yüksək olan, təhsil həyatında müvəffəqiyyət qazanan tələbələrə təşviq olunmasına yönəlməli müsbət addımdır. Bu, həm təhsil sisteminin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, həm də sosial ədalətin təmin edilməsinə təşəbbüsdür. Təhsil kreditinin verilməsinə dair qaydalar da qeyd olunur ki, təhsil aldığı müddətdə akademik göstəriciləri 91 baldan yüksək olanların təhsil haqqı krediti bağışlanır. Bu, tələbələrə daha yaxşı oxumağa, bilik səviyyələrini artırmağa təşviq edir. Təhsil kreditlərinin bağışlanması təhsildə mükəmməllik prinsipinə əsaslanır. Son illərdə təhsil sektorunda baş verən mühüm dəyişikliklərdən biri də kollec təhsilinin səviyyəsinin yüksəlməsi, yeniyetmələrin müxtəlif peşə və ixtisaslara pilyələnməsi, kollec tələbələrində ali məktəbə qəbulda güzəştlər edilməsidir. Bu günlərdə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC) nəzdində fəaliyyət göstərən Maliyyə-İqtisad Kollecinin 90 illik yubileyi qeyd olunur. Yubiley tədbirində UNEC rektoru professor Ədalət Muradov kollec təhsilinin təkmilləşdirilməsi bağlı bir sıra təkliflərə çıxış edib. Rektor qeyd edib ki, UNEC nəzdində verilən Maliyyə-İqtisad Kollecinin də publik hüquq şəxsi statusu alması yüksək qiymətləndirilir. Bununla yanaşı, UNEC-in və onun nəzdində fəaliyyət göstərən kollecə də publik hüquq şəxsi statusunda fəaliyyət göstərməsi ən qi-

sa vaxtda kollecə və UNEC-in Nizamnaməsində dəqiqləşdirmə aparılmasını tələb edir. Kollecərin nəzdində fəaliyyət göstərdiyi universitetin struktur vahidinə çevrilməsi kollec əməkdaşlarının əməkhaqlarını universitet əməkhaqqı səviyyəsinə qaldırmaqla yanaşı, həm də universitet potensialından geniş istifadə edilməklə kollec təhsilində ciddi töhfə verə bilər. Universitetlərdə olduğu kimi, kollecərdə də adambaşına maliyyələşdirməyə keçilməsi də faydalı olar. Subbkalavr ixtisasları və təhsil proqramları ilə bakalavr təhsil proqramları arasında kredit transfer mexanizmi mövcud olsa da, subbkalavr və bakalavr ixtisas və tədris proqramlarına vahid yanaşma arzuolunandır. Universitetin nəzdində fəaliyyət göstərən kollecərdə həmin universitetlərdə mövcud olan bütün ixtisaslar üzrə subbkalavr səviyyəsində mütəxəssis hazırlığına sərbəstlik verilməsi məqsədəuyğun hesab edilir. İllər əvvəl universitetin Xocalıda filialı fəaliyyət göstərən. Növbəti illərdə UNEC nəzdində Maliyyə-İqtisad Kollecinin prioritetlərindən biri mümkün qısa vaxtda Xocalıda mövcud olmuş filialının



# Məzunların kredit borclarının bağışlanması alqışalayıqdır

## Bu, onu göstərir ki, təhsil alanların təşviq edilməsi təhsil siyasətində əsas xarakter daşıyır

fəaliyyətinin bərpasıdır. Kollec təhsilinin yenidən köklü qurulması üçün UNEC pilot layihə həyata keçirməyə hazırdır. Təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, kadr potensialının artırılması, tələbələrə təhsil aldıqları ixtisaslar üzrə təkmilləşməsi məqsədilə Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin də Memarlıq fakültəsinin tələbələri üçün innovativ və peşəkar inkişaf dəstəkləyən yeni layihə start götürüb. "Tanınmış memarlarla görüşlər" adlanan bu layihə tələbələrə ölkəmizin aparıcı memarları ilə ünsiyyətə olmaq, onların zəngin təcrübəsindən faydalanmaq və peşəkar dünyanı daha yaxından tanımaq imkanı yaradır. Layihə çərçivəsində gerçəkləşən görüşlərdən biri məşhur "Manarch" studiyasının ofisində baş tutub. Tələbələr studiyanın təsisçisi və baş memarı, gənc və peşəkar mütəxəssis İlqar Manafsoy ilə görüşərək onun uğurlu karyerası, innovativ layihələri və enerji-effektiv həlləri haqqında məlumat əldə edə bildilər. İlqar Manafsoy interyer dizaynından şəhərsalmaya qədər geniş sahədə çalışmış və altı ildən artıq müddətdə müxtəlif miqyaslı layihələrə rəhbərlik etmiş bir mütəxəssisdir. O, həmçinin Azərbaycan Yaşıl Bina Şurasında layihə rəhbəri kimi yaşıl binalar və davamlı şəhər əraziləri mövzusunda seminarlar keçirir. Donau Universitetindən magistr dərəcəsi alan İlqar Manafsoy tələbələrə bina informasiya modeləşdirilməsi, davamlı dizayn və 3D vizuallaşdırma sahəsində əldə etdiyi bilikləri bölüşüb. Görüş tələbələr arasında böyük maraqla qarşılanıb. Onlar peşəkar mühitin

quruluşu, layihə idarəetməsi və memarlıqda dayanıqlı həllərin önəmi haqqında dəyərli tövsiyələr alıblar. Layihənin məqsədi tələbələrə nəzəri biliklərini praktik təcrübə ilə birləşdirərək onları gələcək karyeralarına hazırlamaqdır. Layihənin davamı olaraq tələbələr Büro Mühit şirkətinin həmtəsisçisi və baş memarı Toğrul Bayramovla görüşəcəklər. On ildən artıq peşəkar təcrübəyə malik olan Toğrul Bayramov beynəlxalq layihələrdə işitirək etmiş və fərqli ölkələrdə memarlıq

karyeralarında daha yüksək zirvələrə çatmasına dəstək verir, memarlıq sənətinin gələcəyini formalaşdırır.

**Təhsil sahəsində son zamanlar atılan addımları, həyata keçirilən layihələri müsbət qiymətləndirən təhsil eksperti Kamran Əsədov "Şərq"ə açıqlamasında qeyd etdi ki, istər dövlət hesabına təhsil alanlar üçün büdcədən ayrılan maliyyənin miqdarının artırılması, istərsə də Təhsil Tələbə Kredit Fondunun yaxşı oxuyan, akademik göstəriciləri yüksək olmuş**

açır. Sosial ədalət və bərabər imkan prinsiplərini rəhbər tutaraq həyata keçirilən bu təşəbbüs təhsilin əlçatanlığını artırır. Kredit borcunun bağışlanması ilə tələbələr təhsil sonrası maliyyə yükündən azad olub və bu, onların sosial həyatına da müsbət təkan verməklə rahat bir şəkildə iş axtarışları aparmaq, ixtisasına uyğun, daha normal şərtlər altında çalışmaq imkanı yaradır. Borcu olduğunu bilmək və bu maliyyə yükü altında sıxılmaq, gənclər üçün əlbəttə çətin olar. TTKF bu yükü məzunların üzərindən qaldırmaqla onlara daha firaqan gələcək təqdim edir. Bu da cəmiyyətə uzunmüddətli müsbət təsir göstərir, çünki yüksək təhsilli və motivasiyalı məzunlar əmək bazarının inkişafına da öz töhfələrini vermisi olurlar. Gənclərin ödənişsiz təhsil almaları, xarici ölkələrin ali təhsil ocaqlarında təhsil alaraq yüksək ixtisaslı kadr kimi yetişmələri üçün Azərbaycan dövləti tərəfindən geniş işlər həyata keçirilir. "Azərbaycan gənclərinin nüfuzlu xarici ali təhsil müəssisələrində təhsil imkanlarının genişləndirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il tarixli Sərəncamı var. Bu sərəncamdan irəli gələrək hər il yüzlərlə gəncimiz dünyanın aparıcı təhsil müəssisələrində təhsil almaq imkanı əldə edirlər. Gənclərin xarici ölkələrdə təhsilə cəlbə ölkənin sosial-iqtisadi həyatına, eləcə də insan kapitalının milli sərvətdə payının böyüməsinə, təhsilin məzun və keyfiyyətinin yaxşılaşmasına, Azərbaycan Respublikası ali təhsil müəssisələrinin akademik potensialının güclənməsinə əhəmiyyətli töhfə verir.

Mələhet Rzayeva

## Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunub

**Sosial həyatımıza və yaşam tərzimizə yeni cərimələr yazılacaq. Heyvanlarla rəhimsiz rəftar edilməsinə görə cərimələr artırılır.**

Bu gözlənilən qərar Milli Məclisin dünən keçirilən iclasında müzakirəyə çıxarılan İnzibati Xətalər Məcəlləsinə təklif olunan dəyişiklikdə əksini tapıb.

Qüvvədə olan qanuna görə, heyvanlarla rəhmsiz davranmaqla onların şikəst və ya tələf edilməsinə görə beş yüz manat məbləğində cərimə edilir.

Layihəyə əsasən, heyvanlarla rəhmsiz rəftar edilməsinə, yeni onlara ağır, əzab, işgəncə verilməsinə, onların döyülməsinə və ya döyüşdürülməsinə görə beş yüz manatdan səkkiz yüz manatadək məbləğdə cərimə ediləcək. Nəzərdə tutulmuş əməllər nümayişkarana şəkildə, o cümlədən mediada nümayiş etdirilməklə törədildikdə səkkiz yüz manatdan min manatadək məbləğdə cərimə ediləcək. Bu əməllər heyvanların şikəst edilməsinə səbəb olduqda min manatdan min beş yüz manatadək məbləğdə cərimə ediləcək. Eyni əməllər heyvanların tələf edilməsinə səbəb olduqda min beş yüz manatdan iki min manatadək məbləğdə cərimə edilir, yaxud işin hallarına görə, xətanı törədənin şəxsiyyəti nəzərə alınmaqla, bir ayadək müddətə inzibati həbs tətbiq olunacaq.

Heyvanlarla rəhmsiz davranışın tətbiq edilməsi və ya kommersiya məqsədləri üçün istifadə edilməsinə görə isə cərimələr müəyyənləşir.

# Heyvan sevgisi insan sevgisini üstələyir

## İşgəncə verənlər 5 yüz manatdan 8 yüz manatadək cərimələnəcək



**Sosioloq: "Cərimə anlayışı cəmiyyətin nizamına salınması deməkdir"**

İnzibati Xətalər Məcəlləsinə təklif edilən yeni - 274-1-ci maddəyə əsasən, heyvanlarla rəhmsiz rəftarinin tətbiq edilməsinə və ya heyvanlarla rəhmsiz rəftara açıq çağırışlar edilməsinə, bu cür rəftarı özündə əks etdirən materialların kommersiya məqsədləri üçün istifadə edilməsinə görə min manatdan

min beş yüz manatadək məbləğdə cərimə edilir, yaxud işin hallarına görə, xətanı törədənin şəxsiyyəti nəzərə alınmaqla, bir ayadək müddətə inzibati həbs tətbiq olunur.

Qanun layihəsi səsverməyə çıxarılaq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

**Mövzu ilə bağlı "Şərq"ə fikirlərini bölüşən sosioloq Mətanət Məmmədova deyib ki, ölkəmizdə əksər insanların heyvanlara münasibət çox yaxşıdır: "Bunu gündəlik həyatımızda da müşahidə edirik.**

Marketlərdən, bayatlıq mağazalarından, qidalardan alıb küçələrdə, parklarda heyvanlara verilməsini və onlar üçün müxtəlif yerlərdə su qoyulmasını müşahidə etmişik. Azərbaycanda heyvanlara olan sevgi böyükdür. Bu isə bizim Şərq insanının fərdi

keyfiyyətlərindən irəli gəlir. Ümumiyyətlə, bizim millət üreyyumşadır. Hər bir coğrafiyaya uyğun insanlar yetişir, yəni hər kəs öz coğrafiyasına oxşayır. Biz də öz coğrafiyamıza uyğun üreyyumşadıq və hər zaman heyvanlara rəhm edirik. Lakin aramızda rəhmsiz insanlar da olur. Ümumiyyətlə, hər bir cəmiyyətdə yaxşı ilə pis, yanaşı olub. Bizim də cəmiyyətimizdə, təbii ki, pis insanlar da var. Məsələn, pişiyi, iti döyüb, sosial mediada video çəkib reklam edən və ondan gəlir mənbəyi qazanan insanlarla da qarşılaşmışıq. Çox təəssüf ki, cəmiyyətimizdə belə insanlar da var. Cərimələr də məhz bu insanların heyvanlara qarşı qəddar rəftarının aradan qaldırılmasına görə tətbiq olunur. Milli Məclisdə müzakirə olunan məsələyə münasibətim çox yaxşıdır. Nəinki heyvanlarla bağlı, bütün sahələrdə olan cərimələrin tətbiqi doğru addımdır".

**Ekspertin sözlərinə görə, insan özünü təbiiyyətə metoduna keçməlidir: "Biz əgər özümüzü təbiyyətə edərək,**

yolda, nəqliyyatda özümüzü yaxşı aparırıqsa, qanunsuzluğa yol vermərik, zibilli ətrafa atmırıqsa və cərimə tətbiq edilən bütün sahələrdə düzgün mövqedə dayanırıqsa, cərimə ödəmək məcburiyyətində olmayacağıq.

Ona görə cərimələrin bu qədər qaldırılması, tətbiq olunması heç kəsi narahat etməməlidir. Sənin öz təbiiyyətini özünü narahat etməlidir. Əslində, cərimələrin artmasına şüurlu şəkildə narahat olmamalıdır. Çünki özümüzə olan təbiiyyəti təsdiq edən əqidəmiz varsa, qaydaları pozanlara görə, cərimələrin artırılmasını doğru hesab etməliyik. Cərimələr 500 manat yox, 5000 manat olsun. Heyvan da bizi kimi bir canlıdır. Allah bizi insan formasında yer üzünə bəxş edib. Onu isə dilsiz, ağılsız formada yaradıb. Ümumiyyətlə, heyvanların həyatımızda olmasının böyük köməyi var. Bu mənada işgəncə verməmək, ovlamasıq, ölmünə səbəb olmasaq, rahat yaşaya bilərik. Cərimələr haqqında Milli Məclisdə olan müzakirələri tədqiq edirik hesab edirəm. Düşünürəm ki, cərimə anlayışı cəmiyyətin nizamına salınması deməkdir. Bir neçə il sonra da bugünkü cərimələrə ağız buzən insanlar cərimələrin tətbiq edilməsi ilə bağlı cəmiyyətimizdə nələrə nail olduğunu şüurlu şəkildə görə bilərik və onu tədqiq edə bilərik. Bizdə heyvanlara qarşı sevgi bir çox dövlətlərdən, xalqlardan və millətlərdən fərqlidir".

Fidan Həmişəyeva



# Antibiotiklərə qarşı müqavimət azalır

Vaqif Qarayev: "Bizim ölkədə antibiotiki qızdırma dərmanı kimi də qəbul edirlər"



Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) qeyd edir ki, antibiotiklərə qarşı müqavimət ictimai sağlamlıq və qlobal inkişaf üçün ən böyük təhlükələrdən biridir. Təşkilat antibiotiklərə davamlı bakteriyaların qlobal yayılmasını dərəc edib. Aparılan təhlillər göstərir ki, patogenlərin 60 faizi artıq geniş istifadə olunan dərmanlara reaksiya vermir.

Bakupost.az xarici KİV-ə istinadən xəbər verir ki, mütəxəssislərin hesablamalarına görə, 2019-cu ildə dünyada 1,27 milyon insan antibiotiklərin faydasız olduğu bakterial infeksiyalar səbəbindən dünyasını dəyişib. Bu, HIV, QİÇS və maliyariya ilə müqavimətə xeyli çoxdur.

Vəziyyət daim pisləşir və patogenlərlə mübarizənin mövcud metodunun qeyri-adekvatlığını nümayiş etdirən yeni tədqiqatlar ortaya çıxır. Məsələn, 2023-cü ildə Sidney Universitetinin mütəxəssisləri 86 ölkədən 6648 uşaq antibiotikini sınaqdan keçiriblər. Bu dərmanlar ÜST tərəfindən seltəlmə, sepsis və meningit kimi ümumi və həyati təhlükəli olan uşaq infeksiyalarının müalicəsi üçün tövsiyə edilib. Məlum olub ki, onların effektivliyi 50 faizdən çox azalıb. Mütəxəssislər qeyd edirlər ki, mövcud vəziyyətdən ən çox əziyyət çəkən uşaqlardır, çünki inkişafda olan bir neçə analoq böyük ölçüdə sınaqdan keçirilir və uşaqlarda həmişə eyni klinik təsir göstərmir.

Üstəlik, antibiotiklərin istifadəsini azaltsaq belə, bakteriyaların dərmanlarla mübarizə aparmasına kömək edən genlərin təkamülü dayanmayacaq. Belə ki, 2017-ci ildə Çin hökuməti heyvan yemində böyümə stimulyatoru kimi kolistin (ən güclü antibiotiklərdən biri) istifadəsini qadağan edib. Bununla belə, Çində aparılan genişmiqyaslı tədqiqatlar göstəriblər ki, antibiotik istehlakından daha aşağı göstəricilərlə nəticələnib. Alimlər belə qənaətə gəliblər ki, antibiotik istehlakının azaldılması problemin həlli deyil. Təhlükəli bakteriyalarla mübarizədə əsaslı yeni yanaşmalar üzərində işləmək lazımdır.

Bu gün bütün dünyada antibiotiklərə oxşar təsiri olan alternativ dərmanların yaradılması istiqamətində aktiv iş aparılır.

**Pediatr Vaqif Qarayev "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, antibiotiklərə qarşı müqavimət ən ciddi problemlərdən biridir:** "Bunun səbəbləri çoxdur. Məsələn, aqrar sahədə və qida sənayesində toyuqları şişirtməkdən ötrü antibiotiklərdən istifadə edilir. İnsanlar da o toyuqları yedikdən sonra antibiotik həmin insanın orqanizminə daxil olur və artıq həmin antibiotiklərə qarşı davamlılıq yaranır. Dərmanların reseptsiz satılması, əlbəttə ki, düzgün deyil. Ancaq bizdə hələ də bu işin öhdəsindən gələ bilmirlər. Apteklərdə resept göstərən müştəri çox azdır. Hamı ya hansısa kağızı, ya da telefonunu göstərir. Əczaçılar da malını satmaqdan ötrü nə istəyirlərsə, onu da verirlər. Bu, düzgün deyil. Ümumiyyətlə, pasiyentin həm fiziki, həm də laborator müayinəsindən sonra antibiotiki həkim təyin etməlidir. Çünki sözügedən preparatlar kortebii şəkildə qəbul olunsaydı, onlara qarşı müqavimət yaranacaq. Bundan sonra isə konkret bir problemi həll etmək üçün antibiotik seçimi çox çətin olacaq. Bizim ölkədə antibiotiki qızdırma dərmanı kimi də qəbul edirlər. Bu isə səhv fikirdir. Məsələn, aptekdə müşahidə apararaq, görürük ki, müştəri yaxınlaşıb özü və uşağında qızdırma olduğunu bildirsə, həmin müştəriyə antibiotik təklif olunacaq. Ancaq heç bir dərmanı reseptsiz vermək olmaz. Yalnız ilk yardım üçün, qızdırma başağrı dərmanı kimi preparatlar reseptsiz satıla bilər. Avropada bu dərmanlar elə marketlərdə də satılır. Qalan bütün hallarda dərman reseptlə satılmalıdır".

Fidan



## Sosial təminat sistemi dayanıqlıdır

Xarici borcun ÜDM-də payına görə Azərbaycan MDB-də ən yaxşı göstəriciyə malikdir

**Millət vəkili Vüqar Bayramov Milli Məclisin plenar iclasında Azərbaycanın əsas sosial göstəricilərdə güya region ölkələrindən geri qaldığını qərəzli şəkildə iddia edən marjinal siyasi qruplara cavab verib.**

Deputat bildirib ki, dövlət büdcəsində nəzərdə tutulan sosial xərclərin gələn il proqnozlaşdırılan ÜDM-də payı 14.0 faiz olacaq: "Bu isə həttə bir sıra iqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı (OECD) ölkələri ilə müqayisədə daha yüksək göstəricidir. Məsələn, sosial xərclərin ÜDM-də payı, İrlandiyada 13.4 faiz, Koreyada 12.6 faiz, Çində 12.2 faiz, Türkiyədə 12 faiz, Meksikada 7.5 faizdir. Qeyd edim ki, OECD ölkələri üçün orta göstərici 20 faizdir. İcmal büdcə üzrə sosial xərclərin məbləğini də nəzərə alsaq, Azərbaycan bu göstərici üzrə OECD ortalamasına yaxınlaşmaqdadır. Adambaşına düşən büdcə xərci gələn il cari məzənnə ilə 2420 dollar olacaq və göstəriciyə görə Azərbaycan əksər region ölkələrini geridə qoyacaq".

**Vüqar Bayramov həmçinin qeyd edib ki, Azərbaycanda sosial təminat sistemi daha dayanıqlıdır:** "Çünki bu xərclər bəzi ölkələrdə olduğu kimi xarici borclarına deyil, daxili mənbələr hesabına ödənilir. Xarici borcun ÜDM-də payına görə Azərbaycan MDB-də ən yaxşı göstəriciyə malikdir. Digər tərəfdən, dövlət büdcəsinin qeyri-resurs gəlirləri sosial xərcləri 25 faiz üstələyir. Həttə neftsiz gəlirlər ilə sosial xərcləri tam ödəmək mümkündür".

İsmayıl

# Cərimələr 10 dəfə artırılmalıdır

Yalnız bu yolla "yaşıl terror"un qarşısını almaq mümkündür

Qanunsuz olaraq ağacları, kolları və ya digər yaşılıqları kəsməyə görə cərimələr dəyişir, cəzalar sərtləşdirilir. Milli Məclisin ötən gün keçirilən iclasında müzakirəyə çıxarılan Cinayət Məcəlləsinə təklif edilən dəyişikləkdə əksini tapıb.

Layihəyə əsasən, ağacların, kolların və ya digər yaşılıqların, eləcə də meşə fonduna daxil olmayan ağacların, kolların və ya digər yaşılıqların qanunsuz kəsilməsi (götürülməsi) xeyli miqdarda ziyan vurduda - cinayət nəticəsində vurulmuş ziyanın iki misli miqdarında cərimə və ya iki ilədək müddətə islah işləri və ya üç ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya üç ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutma və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olma hüququndan məhrum edilməklə və ya edilməməklə iki ilədək müddətə azadlıqdan məhrumetmə ilə cəzalandırılacaq. Qanun layihəsi səsverməyə çıxarılaq üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

**Sağlam Cəmiyyət Hərəkatının sədri, "Ekoloq jurnalistlər" İctimai Birliyinin sədr müavini Elçin Bayramlı isə "Şərq"ə açıqlamasında deyib ki, Bakıda əsas ekoloji böhran yaşılıqların və ağacların məhv olması ilə bağlıdır. Ekspert hesab edir ki, cərimələr 10 dəfə artırılmalı, kütləvi ağackəsmə zamanı isə**

**əmlakı müsadirə olunmaqla həbs cəzası verilməlidir. Yalnız bu yolla "yaşıl terror"un qarşısını almaq mümkün olar.**

Qanunvericiliyə təklif edilən dəyişikliyə gəldikdə isə E. Bayramlı deyib ki, çox "tez" ayılıblar: "Ölkədəki ağacların yarısı qırılıb qurtarılan, yaşılıqlar məhv ediləndən sonra "toydan sonra mağar" kimi edilən dəyişikliklərin heç bir effekti olmayacaq. İllərdir ekoloji cinayətlərlə bağlı cərimələrin artırılmasının tərfədanı olmuşam. İllərdir təklif edirəm ki, cərimələr ən azı 10 dəfə artırılmalı, həbs cəzaları kəsilsin. Paytaxtda harada gəldi aparılan tikintilər zamanı ağaclar kəsilir. Kəsmək mümkün olmadıqda isə dibinə kislota və ya digər kimyəvi maddələr tökərək ağacları süni şəkildə qurudurlar. Kəsilən ağaclarla görə bəzən sahibkarlara, tikinti şirkətlərinə cərimələr tətbiq edilir. Lakin bu cərimələr kəsilən ağacları geri qaytarmır. Kəsilən ağacların yerinə yeniləri də ekilmir, uzaqbaşı, balaca kollar ekirlər. Sahibkarlar, kafe, restoran sahibləri isə kəsilməmiş ağaclarla görə ödədikləri cərimədən dəfələrlə artıq pul qazanırlar əlavə sahə, ərazi əldə etməklə. Ərazidə obyekt tikən şəxs oradan ildə 100 min qazanc götürəcəksə, onun üçün bu 3-5 min manat ödəmək problem deyil. Təklif edirəm ki, cərimələr 10 dəfə artırılmalı, kütləvi ağackəsmə zamanı isə



## Kütləvi ağackəsmə zamanı isə əmlakı müsadirə olunmaqla həbs cəzası verilməlidir

zamanı isə əmlakı müsadirə olunmaqla həbs cəzası verilsin. Yalnız bu yolla bu yaşıl terrorun qarşısını almaq mümkün olar".

Yaxın 1-2 ildə paytaxtımızın ağacsız səhra şəhərinə çevriləcəyini vurğulayan E. Bayramlı deyib ki, sovet dövründə - 80-ci illərdə Bakıda yaşılığın ümumi həcmi 15 min hektar təşkil edib, hazırda isə təxmin hesablamalara görə, bu rəqəm 7-8 min hektar təşkil edir: "Bu müddətdə paytaxtda əhalinin sayı 2 dəfə artıb, yaşılıq sahəsi isə 2 dəfə azalıb, demək, problem 4 dəfə kəskinləşib. Buna görə də paytaxtda və ətrafında böyük yaşıllaşdırma aksiyaları keçirilməlidir, bütün mümkün yerlərdə

ağaclar ekilməlidir. Ümumiyyətlə, hansı ərazidə ki əvvəllər yaşılıq olub, sonradan ağaclar kəsilərək obyektlər, binalar tikilibsə, həmin tikililər sökülməli və yerində yaşıl park salınmalıdır. Həm də ki, yaşılıqların qırılması ilə bağlı mediada, sosial şəbəkələrdə ictimailəşən məsələlərə dərhal yüksək səviyyədə reaksiya verilməlidir. Yoxsa ki, evinin önündə ağac kəsen vətəndaşla bağlı şikayətə reaksiya verib cərimələyirlər, kütləvi ağac kəsen sahibkarla bağlı şikayətləri isə görmürlər. 2 gün sonra da baxır ki, həmin yerdə tikilən obyekt artıq istifadəyə hazırdır".

Şeymə Bayramova

# Ətrafımızdakı insanların, bəlkə də, yarısı xəstədir

Ekspert payızda immunitet sisteminə təsir edən müxtəlif amilləri sadalayıb

Fəsil dəyişiklikləri hər zaman özüylə bərabər müxtəlif çətinliklər yaradır, səhhətimizə problemlər gətirir. Bu yeniliklər bəzən gözəl hisslər doğurur, bəzən isə orqanizmimiz üçün gözənilməz olur. İmmun sistemi bədəninizdəki bütün orqan və hüceyrələri əhatə edən müdafiə sistemidir. Bu sistem sayəsində təbiətə uyğunlaşırıq. İmmun sistemi orqanizmi infeksiyalara, bakteriyalara və mikroblara qarşı qoruyur. Payız və qış fəsillərində orqanizmin immuniteti aşağı olduğu bir zamanda insan tez-tez xəstələnməyə meyill olur və ya xəstələnir.

Mövzu ilə bağlı fikirlərini bölüşən qida eksperti Fərid Səfərov "Şərq"ə söyləyib ki, ətrafımızdakı insanların, bəlkə də, yarısı xəstədir. Ekspert payızda immunitet sisteminə təsir edən müxtəlif amilləri sadalayıb:



- günəşin təsirinin azalması.
- iş və məktəb tempinin artması.
- günlərin qısalması.
- yuxu rejimində dəyişikliklər.

- fiziki fəaliyyətin azalması.
- temperatur azaldıqca içilən suyun miqdarının azalması və s.

Fərid Səfərov qeyd edir ki, xəstələnməmək və immunitetinizi gücləndirmək üçün bunları edə bilərsiniz:

- lazımi qədər və balanslı qidalanın.
- davamlı şəkildə idmanla məşğul olun.
- yuxu rejiminə riayət edin.
- stressi minimuma endirin.
- spirtli, qazlı və şəkərli içkilər içməyin.
- bütün məmullatlarından uzaq durun.
- pis vərdişlərdən uzaqlaşın.
- sağlamlıq çəkinizi qoruyun.
- gigiyena qaydalarına xüsusilə əməl edin.
- mövsümi meyvə və tərəvəzlər, xüsusən də portağal, ispanaq, cəfəri, balıq, yumurta, badam, qoz, qatıq və s. qidalanı qida rasionunuza daxil edin".

Fidan

## Elan

Texniki Universitetin nəzdində Bakı Dövlət Rabitə və nəqliyyat kollecinin 2-ci kurs tələbəsi Səlimli Ruslan Çarkeç oğluna verilmiş tələb bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Süleymanov Həsən Şirali oğluna verilmiş I Qarabağ müharibə veteranı vəsiqəsi (05338) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Biznes Universitetinin 3-cü kurs tələbəsi Heydarova Fidan Rəvan qızına məxsus tələb bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quliyev Tural Xosrov oğlunun (AA 1882044 ŞV) adına Şabran RNK tərəfindən verilmiş Herbi bilet itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Biznes Universitetinin 4-cü kurs tələbəsi Balayeva Aysel Şəhredin qızının tələb bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Universitetinin 2-ci kurs tələbəsi Gülçin Abbaslı Nəbi qızının tələb bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Təsisçi: "Şərq Media Qrup" MMC

Baş redaktor: Akif Aşırı

Baş redaktorun müavini: Yusif Nəzərli

Reportyorlar qrupu:

Mələhət Rzayeva, Şeymə Bayramova, İsmayıl Qocayev, Ayyun Tahir, Nihat Müzəffər, Şəhənə Ziyad, Nəzrin Vüqarqızı

Texniki heyət:

Rüfət Dadaşov, İmamcan Əliyev, İlahə İbrahimova, Nailə Cabbarlı, Fazilə Məmmədova

Qəzet "Şərq" in kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələrin və "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap olunur

"Şərq Media Qrup" MMC-yə daxildir:

"Şərq" qəzeti və sherg.az saytı  
www.sherg.az  
e-mail: sherg-1996@mail.ru

Ünvan: Mətbuat prospekti,  
"Azərbaycan" nəşriyyatı.  
Telefon: 447-32-41  
538-44-50, internet 538-44-15,  
İndeks: AZ1073

Hesab nömrəsi:

Kapital Bank ASC Yasamal filialı  
Kod: 200037  
VÖEN: 9900003611  
M/H: AZ37NABZ0135010000000001944  
S.W.I.F.T.: AIBAZ2XXXX  
AZM hesab nömrəsi:  
AZ74AIB400500G9441595487103  
VÖEN 1307632991

Tirajı: 1500 Sifariş: 2776





## Professora hücum...

4 silahlı və maskalı şəxs onu döyərək maşınını qaçırır

**İstanbulda üzlerində maska olan 4 silahlı şəxs beyin və sinir cərrahı Halit Çavuşoğlunun qarşısını kəsərək onu döyüb. Professorun avtomobilini oğurlayıb qaçan şübhəli axtarılır.**

"Şərq" xəbər verir ki, hadisə dünən saat 05:30 radələrində Küçükçekmece rayonunun Atakent məhəlləsindəki küçələrdən birində baş verib.

Xəbərə görə, xüsusi bir xəstəxanada beyin və sinir cərrahiyəsi şöbəsində çalışan Prof. Dr. Halit Çavuşoğlu işə getmək üçün küçədə avtomobilə gəderkən üzleri maskalı 4 silahlı şəxs tərəfindən saxlanılıb.

Şübhəli professoru maşından çıxararaq döyüblər. Dörd maskalı daha sonra professorun avtomobilini götürərək hadisə yerindən qaçıblar.

Halit Çavuşoğlu polis bölməsinə gedərək vəziyyəti izah edib və şikayət edib.

Onun ifadəsinə alan polis qrupları hadisə yerindəki təhlükəsizlik kameralarını araşdırıb və 4 şübhəlinin tutulması üçün işlərə başlayıb.

Turan

## Valensiya ilk sıradadır

Dünyanın yaşamaq üçün ən əlverişli 10 şəhəri açıqlanıb



**Amerikanın "Forbes" biznes jurnalı dünyanın ən yaşana bilən 10 şəhərinin siyahısını açıqlayıb. Xüsusilə ABŞ-da keçirilən prezident seçkilərindən sonra bir çox amerikalı xaricə köçməyi düşünür.**

Xaricdə yaşayanların vərdişlərinə və təcrübələrinə işiq tutan "Expatriate Insider"-in hesabatına görə, İspaniyanın Valensiya şəhəri 2022-ci ildə siyahının başındadır.

53 şəhərdən 12500 nəfərin təcrübələri əsasında hazırlanan hesabatda Türkiyə 49-cu yerdə qərarlaşıb.

Hesabatda şəhərlər həyat keyfiyyətinə, məskunlaşma prosesinin asanlıqına, xaricdə işləməyə və maliyyələşmə səviyyəsinə görə sıralanıb.

"Şərq" yaşamaq üçün ən yaxşı 10 şəhəri təqdim edir...

10. Vyana, Avstriya
9. Dubay, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri
8. Abu Dabi, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri
7. Madrid, İspaniya
6. Banqkok, Tayland
5. Meksiko şəhəri, Meksika
4. Panama
3. Alikante, İspaniya
2. Malaqa, İspaniya
1. Valensiya, İspaniya

Turan

## 6 milyon dollara satılan bananı yedi



**Çinli milyarder Castin San ötən həftə satışı ilə rekord vuran divara yapışdırılmış bananı yeyib.**

Bu əsəri o, 6 milyon dollara almışdı.

İtalyan rəssamı Maurisio Kattelanın "Komediante" adlı

konseptual sənət əsəri divara skoçla yapışdırılmış banandan ibarət olub.

Onu TRON kriptovalyuta platformasının qurucusu Castin San alıb.

"Heç vaxt bunu yeyəcəyimi ağıma gətirməzdim: altı milyon dollarlıq banan" - deyərək onu yeyərək fotolar çəkdi.

**"Qara cümə" endirimlərində izdiham**  
Səhər azanında sıraya düzülüblər



**Hər ilin noyabr ayında keçirilən "qara cümə" endirimləri səbəbindən bu il İstanbulun müxtəlif ticarət mərkəzlərində uzun növbələr yaranıb.**

Səhər saatlarında ticarət mərkəzinin qapısında növbə tutan insanlar endirimli məhsul almaq üçün bir-biri ilə yarışır.

Dünyada hər il təkrarlanan "Qara cümə" adlı endirimlərdən yararlanmaq istəyənlər səhər saatlarından Esenyurtdakı Ticarət Mərkəzinin qarşısında növbəyə düzülüblər.

Ticarət mərkəzinin açılma vaxtını gözləyən insanlar qapının açılması ilə içəri axışblar.

Növbə başında dayanan Arzu Evin adlı qadın "Növbə gözləyirik. Onlayn alış-veriş edə bilmədik, məhsullar tükəndi. Səhər saat 06:30-dan gözləyirik. İstədiyimiz məhsulları tapacağıq" deyib.

Batuhan Özmen xına əşyalı alacağını bildirərək qeyd edib: "Səhər saat 07:30-dan bəri gözləyənlər var. Diqqət etdinizsə, əksəriyyət həmişə qadınlardır. Kişilər istadiklərini alıb dərhal ayrılırlar. Məncə, qadınlar gözdikləri üçün erkən gəlməyi gərək sayırlar".

Turan



# Okeanlardan gələn qəribə uğultu

Alimlər sirri çözməyə çalışır

**Alimlər və dənizçilər onilliklərdir ki, okeandan gələn qəribə, unikal səsləri qeydə alırlar. Uğultu, bəzən fısıltı kimi eşidilən, sanki burun dəliklərindən gəlirmiş kimi hiss edilən bu səslər biza çox yaddır.**

"Şərq" "tr.mashable.com"-a istinadən bildirir ki, "bio-ördək" (əslində, ördək səsinə çox da oxşamır) adlanan bu səslərin nümunəsini əks etdirən video-görüntülər mövcuddur. Tədqiqatçılar 1982-ci ildə qeydə alınan səsi yenidən təhlil edərək müəyyən ediblər ki, Sakit Okeanda Cənubi Fici hövzəsində qeydə alınan səs müxtəlif heyvanlara məxsusdur. Onlar sanki öz aralarında söhbət edirlər. Viktoriya Universitetinin tədqiqatçısı və tədqiqatın müəllifi, sualtı akustika mütəxəssisi Ross Kapman, "Bəlkə, onlar yeməkdən danışdırlar, bəlkə də, övladları ilə danışan valideynlər idi, bəlkə də, onların üstündən daima irəli-geri keçən və arxasında uzun bir kəndir

daşıyan çilgün gəmidən danışdırlar", deyib. Səsi ilk eşidənlər bu dərin dəniz səslərinin qeyri-təbii olduğunu düşünür. Mövzu ilə bağlı daha əvvəl açıqlama verən ABŞ Milli Okean və Atmosfer İdarəsindən (NOAA) Denis Riş, "Onlar nizamlı nəbzle davam edən aşağı tezlikli bir səs eşitdilər. Səs az qala mexaniki səslərdir" deyib və əlavə edib: "Bəlliklə, siz onu ilk dəfə eşidəndə onun heyvan olduğunu düşünməyə bilərsiniz. Amma o, çox yüksək səslənir və hər tərəfə şüalanır. Siz onu qış dövründə Cənubi Okeanda eşidə bilərsiniz". Elm adamları bu qeyri-adi mexaniki səsləri sualtı səsləri aşkar edə bilən hidrofona sırasının köməyi ilə qeydə alıblar. İstifadə edilən müxtəlif hidrofona tədqiqatçılara müxtəlif dinamikləri ayırmaq mümkün deyil. "Biz kəşf etdik ki, okeanın müxtəlif yerlərində ümumiyyətlə fərqli danışanlar var və onların hamısı bu səsləri çıxarırdı" deyərək Kapman izah edib. "Ən



təəccüblü olanı odur ki, bir nəfər danışmağa başlayanda digərləri dinləyirmiş kimi susurlar. Sonra birinci danışan susur və digərlərinin cavablarını dinləməyə başlayır". Uzun bir sıra hidrofona çəkən gəminin arxa tərəfi. Hidrofona suyun içindədir, gəmidən metrəlcə uzaqdadır. İlk araşdırmalar göstərir ki, balinaların ən kiçik növü olan mink balinaları bu səsləri çıxır. Bununla bəllə, bu aşkarlanmağı təsdiq edən heç bir balina şəkli hələ tapılmayıb. Yəni də bu qeyri-adi səslərin heyvanlardan gəldiyi aydındır. Və bu heyvanlar balinalarırsa, bu da təəccüblü olmazdı. Çünki bu ağıllı, mədəni dəniz məməliləri okeanı mahnılarla doldurur.

Mələhet

## 80 milyard dollar dəyərində!

Dünyanın ən böyük qızıl yatağı tapıldı

**Dünyanın ən böyük və ən zəngin qızıl yatağı Çində aşkar edilib. Min ton qiymətli metalın olduğu güman edilən qızıl yatağından götürülən süxur nümunələrində filizin hər tonunda 138 qram xalis qızıl ola biləcəyi üzə çıxıb.**

"Şərq" xəbər verir ki, filizin hər tonunda cəmi səkkiz qram xalis qızıl olduğu halda yüksək keyfiyyətli hesab ediləyini nəzərə alsaq, yeni kəşf mütləq dünyanın ən qiymətli qızıl mədəninə çevriləcək. Kəşfiyyatı həyata keçirən geoloqlar bildirirlər ki, kəşfin baş verdiyi ərazidə hələ tapılmamış damarlar daha çox ola bilər.

Geoloqlar hesab edirlər ki, burada min ton qiymətli metal tapmaq olar.

Bu "super nəhəng qızıl yatağının" dəyərini 80 milyard dolları ötdüyü təxmin edilir ki, bu da onu planetin ən zəngin qızıl mənbəyinə çevirir.

Filiz kəşfiyyatı üsullarından və üçölçülü geoloji modelləşdirmədən istifadə edərək geoloqlar Vanqu qızıl yatağının altındakı nəhəng ehtiyatların strukturunun xəritəsini çəkiblər.

Kəşf hətta əvvəllər dünyanın ən böyük ehtiyatı olan Cənubi Afrikadakı 3000 metr dərinlikdəki Cənubi Dərin mədəninə basdırılan 900 tonluq ehtiyatı üstələyib.

Kəşfiyyatı həyata keçirən geoloqlar deyirlər ki, hələ tapılmamış daha çox damarlar ola bilər.

Turan

## Zeynepdən intihar açıqlaması

"Sezen Aksu məni xilas etdi"

**"Duvar", "Dokuma Bana", "Ne Yap-sam" və daha bir çox mahnıları ilə tanınan müğənni Zeynep Casalini usta sənətçi Sezen Aksunun həyatındakı əhəmiyyəti ilə bağlı diqqətçəkən açıqlamalar verib.**

Məşhur müğənni Zeynep Casalini bir müddət əvvəl intihar etmək barədə düşündüyünü etiraf edib.

"Aprelin 23-də çox pis gecə keçirdim. "Artıq başqa dünyaya köçüm, bəsdir" dedim. 24 aprel səhəri Sezen "Sənə mahnı göndərirəm, yoxla" dedi. Dörd ay əvvəl buraxdığım "Felaket manzara" idi. Məni bataqlıqdan çıxardı. Əcaib bir vəziyyət idi. Tez dağındım. Biri çətinliyə düşüncə hiss edir. "Bunlar filmlərdə olur", deyirik, eynisi idi". "İntihar düşündüm" deyən usta sənətçi "Övladlarım, nəvələrim, dostlarım var, bacarmazdım, amma bu barədə çox ciddi düşündüm. İntihar haqqında fikirləşirdim. Dünya qəribə səhnə, biz izləyirik. İnsana yaxşı təsir edəcək bir şey olmur. Heç bir şeyə döze bilmərəm. Əsas da meşə qatilləri, elə bil ətimdən parça qoparırlar. Bu arada həyatımda heç bir şey yoxdur".

Turan



## Çox dərdlərə dərmandır

Bu ərəfələrdə mütləq itburnu çayı için

**Hələ qədim dövrlərdən insanlar itburnu bitkisini bir çox xəstəliklər zamanı dərman əvəzi kimi istifadə ediblər.**

Axşam.az xəbər verir ki, elə bu gün də itburnu bitkisinin müalicəvi xüsusiyyətləri haqqında məlumatlı olanlar apteklərə üş tutmağa tələsirlər. Çünki bu bitki bir çox dərdlərə dərmandır. Öz zəngin tərkibinə görə itburnunun insan sağlamlığı üçün saymaqla bitməyən faydaları var. İtburnunun tərkibi A, B1, B2, P, K və C vitaminləri, zülal, minerallar, potasyum, sodium, maqnezium, kalsium və fosforla zəngindir.

**Əvvəlcə itburnudan dəmlənmiş çayın faydalarına nəzər salaq:**

1. İmmuniteti gücləndirir
2. İltihabi proseslərin qarşısını alır
3. Soyudqayma zamanı olduqca xeyirlidir
4. Sinir sistemini sakitləşdirir
5. Böyrəklərdə və öd kisəsində daşların emələ gəlmə riskini azaldır
6. Mədə ağrılarını götürür
7. Bağırsaqların təmizlənməsinə kö-



8. Ürək-damar xəstəlikləri üçün faydalıdır
  9. İştahı açır
  10. Qan təzyiqini aşağı salır
  11. Maddələr mübadiləsini normallaşdırır
  12. Sidikqovucu xassəyə malikdir
  13. Orqanizmin ümumi tonusuna müsbət təsir göstərir
- İtburnu çayını hazırlamaq üçün iki qaşq itburnu meyvəsini xırda hissələrə bölmək, üzünə 250 qram qaynar su əlavə edərək 10 dəqiqə dəmdə saxlamaq lazımdır. İstifadə zamanı zövqə uyğun az miqdarda şəkər tozu, yaxud bal da əlavə etmək olar.